



**LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU**  
*Lahti University of Applied Sciences*

# JÄRJESTÖ KOHTAA OPISKELIJAT

Vapaaehtoistoiminnan teemapäivä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille

LAHDEN  
AMMATTIKORKEAKOULU  
Sosiaali- ja terveysala  
Sosionomi (AMK)  
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö  
Opinnäytetyö  
Kevät 2012  
Emma Erkamo  
Suvi-Marjut Mero

Lahden ammattikorkeakoulu  
Sosiaalialan koulutusohjelma

ERKAMO, EMMA & MERO, SUVI-MARJUT: Järjestö kohtaa opiskelijat- vapaaehtoistoiminnan teemapäivä

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö,  
37 sivua, 13 liitesivua

Kevät 2012

## TIIVISTELMÄ

---

Toiminnallisena opinnäytetyönä toteutimme Järjestö kohtaa opiskelijat- vapaaehtoistoiminnan teemapäivän, joka järjestettiin Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden laitoksella 9.11.2011. Vuosi 2011 oli Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuosi, johon päivämme tapahtumana kytkeytyi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli edistää Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen ja järjestöjen välistä yhteistyötä ja innostaa opiskelijoita hakeutumaan vapaaehtoistoiminnan pariin. Teemapäivän tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat Lahdessa toimiviin vapaaehtoistoiminnan järjestöihin ja herättää mielenkiinto aiheeseen. Tavoitteena oli saada kokemusta uudesta Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välisestä yhteistoiminnan mallista teemapäivän muodossa.

Teemapäivään osallistui 16 Lahdessa toimivaa vapaaehtoistoiminnan järjestöä. Järjestökontaktit luotiin hakeutumalla mukaan järjestöjen yhteistoimintaan. Idea tapahtumasta esiteltiin ja halukkaat osallistujat kartoitettiin kevään ja kesän 2011 aikana. Mukaan pyrittiin saamaan mahdollisimman monipuolinen edustus sosiaali- ja terveystieteiden järjestöistä. Teemapäivän kohderyhmänä olivat Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat ja päivän ohjelma oli erityisesti kohdennettu kahdelle sosiaalialan opiskelijaryhmälle.

Järjestö kohtaa opiskelijat- vapaaehtoistoiminnan teemapäivä sisälsi järjestöjen esittäytymisen, opiskelijan puheenvuoron vapaaehtoistoiminnasta, opettajan puheenvuoron vapaaehtoistoiminnan hyödynnettävyydestä osana opintoja, pienryhmätyöskentelyä sekä asiantuntijaluennon vapaaehtoistoiminnan teemaan liittyen.

Palaute päivästä oli positiivista ja kannustavaa. Samankaltaista toimintaa toivotaan järjestettävän myös tulevaisuudessa. Järjestökentän ja oppilaitosten välinen yhteistyö on tärkeä väline nuorien vapaaehtoistoimintaan tuomisessa.

Avainsanat: vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta, kansalaisyhteiskunta, kolmas sektori, järjestö, sosiaalipedagogiikka, nuoret, teemapäivä

Lahti University of Applied Sciences  
Degree Programme in Social Services

ERKAMO, EMMA & MERO, SUVI-MARJUT: A Day of coming together for  
students of social and health care and volunteer organisations

Bachelor's Thesis in Social Services, option in social pedagogy for work with  
children and young people 37 pages, 13 appendices

Spring 2012

## ABSTRACT

---

In our functional thesis we organized an event called A Day of coming together for students of social and health care and voluntary organisations. The event was held on 9.11.2011 at the faculty of social and health care in Lahti University of Applied Sciences. The event was designed to connect to the European Year of Volunteering 2011. The purpose of the thesis is to promote partnership between Lahti University of Applied Sciences faculty of social and health care and the voluntary organisations. The purpose is also to motivate students to take part in voluntary services. The aim of the event was to familiarize students with voluntary organisations and to awake interest. The aim was also to gain experience in co-operation between Lahti University of Applied Sciences and voluntary organisations.

Sixteen voluntary organisations operating in Lahti took part in the event. The contacts were made by taking part in meetings with the voluntary organisations. During the spring and summer of 2011 we presented the idea to the organisations and signed up willing participants. We aspired to get a versatile mix of organisations within the social and health care. The students in the Faculty of social and health care were the target group of the event. The activities were especially targeted at two student groups of social services.

The event included the presentation of the voluntary organisations, a speech on voluntary service given by a student, a speech on volunteering as a part of professional studies, team work and lecture on the topic of voluntary service.

Feedback collected from the day was positive and encouraging. Same kind of event should be held in the future according to the feedback. Co-operation between voluntary organisations and schools is an important mean at getting young people involved in voluntary work.

Key words: voluntary work, voluntary service, active citizenship and society, organisation of social and health care, social pedagogy, young people, theme event

## SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VAPAAEHTOISUUS KANSALAISTOIMINNAN MUOTONA	2
2.1	Vapaaehtoistyö	2
2.1.1	Vapaaehtoistyön tekijät	3
2.1.2	Nuoret vapaaehtoistyön tekijöinä	5
2.1.3	Vapaaehtoistyö osana opintoja	6
2.2	Kolmas sektori ja kansalaisyhteiskunta	7
2.3	Sosiokulttuurinen innostaminen sosiaalipedagogisena toimintamuotona	8
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	11
4	KOHTI TEEMAPÄIVÄÄ	12
4.1	Aiheen valinta ja rajaaminen	12
4.2	Järjestökontaktien luominen ja osallistujien hankinta	13
4.3	Käytännön järjestelyt	13
4.4	Markkinointi ja tiedottaminen	14
4.4.1	Järjestöille tiedottaminen	15
4.4.2	Kohderyhmälle markkinointi ja tiedottaminen	16
4.5	Päivän ohjelman suunnittelu	17
5	TEEMAPÄIVÄN KUVAUS	18
5.1	Teemapäivään osallistuneet järjestöt ja opiskelijat	19
5.2	Teemapäivän sisältö ja toimintatavat	20
5.2.1	Esittelypisteisiin tutustuminen	21
5.2.2	Aivoriihi	22
5.2.3	Luento	25
6	PALAUTE TEEMAPÄIVÄSTÄ; TOIMINNAN VAIKUTUKSET JA HYÖTY	26
6.1	Palaute päivän järjestelyistä	26
6.2	Palaute päivän vaikuttavuudesta	27
6.3	Palaute aivoriihi -työskentelystä	28
7	OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI JA POHDINTA	30
7.1	Tavoitteiden toteutumisen arviointi	30
7.2	Teemapäivä toimintamallina; edut, puutteet ja jatkoehdottomuus	31

7.3	Loppupohdinta	32
LÄHTEET		34
LIITTEET		38

# 1 JOHDANTO

Vuosi 2011 oli Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuosi. Teemavuoden Euroopan laajuisina tavoitteina oli kannustaa ihmisiä mukaan vapaaehtoistyöhön ja helpottaa toimintaan osallistumista sekä tehdä vapaaehtoistoiminnan merkitys tunnetuksi. Tavoitteena oli myös palkita vapaaehtoisia ja parantaa vapaaehtoistoiminnan laatua. (Euroopan komissio 2011.) Järjestimme opinnäytetyönämme Järjestö kohtaa opiskelijat -vapaaehtoistoiminnan teemapäivän, jonka tavoitteet mukailivat Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuoden tavoitteita. Teemavuosi teki opinnäytetyöstämme ajankohtaisen ja kytki sen laajempaan ilmiöön.

Idea opinnäytetyöstä tuli silloiselta koulutusalamme yliopettajalta, joka etsi opiskelijoita järjestämään jo aiemminkin pidetyt vapaaehtoistyön messut. Ajatus tapahtumasta eli kevään 2011 ajan ja muotoutui lopulta opiskelijoille suunnatuksi teemapäiväksi. Teemapäivän kantavana ajatuksena oli innostaa opiskelijoita vapaaehtoistoimintaan ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välisen yhteistyön avulla.

Kiinnostuimme vapaaehtoistyön teemasta aiheen ajankohtaisuuden ja yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi. Vapaaehtoistyö on kansalaistoiminnan ydintä, jolla on suuri merkitys kansalaisten hyvinvoinnille niin työntekijöiden kuin sen vastaanottajienkin näkökulmasta. Useita kansalaisten käyttämiä palveluita on mahdollista ylläpitää vain kansalaisaktiivisuuden avulla. Näitä teemoja käsittelemme opinnäytetyön tietoperustassa ja opinnäytetyömme toiminnallisena osuutena syntyi Järjestö kohtaa opiskelijat- vapaaehtoistoiminnan teemapäivä. Teemapäivään osallistui 16 Lahdessa toimivaa sosiaali- ja terveysalan järjestöä.

## 2 VAPAAEHTOISUUS KANSALAISTOIMINNAN MUOTONA

Opinnäytetyömme tietoperusta rakentuu vapaaehtoistoiminnan teorian tarkastelusta ja erityishuomiota kiinnitämme sosiaalipedagogiseen viitekehykseen. Toiminnallinen opinnäytetyömme perustuu vapaaehtoistoiminnan teemaan, jonka vuoksi olemme pyrkineet käsittelemään sitä laajasti niin yksilön, kuin yhteiskunnankin tasolla. Sosiaalipedagogiikka toimintatieteenä soveltuu hyvin vapaaehtoistoiminnan teoreettiseen tarkasteluun.

### 2.1 Vapaaehtoistyö

Opinnäytetyössämme käytämme vapaaehtoistyön ja –toiminnan käsitteitä. Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry:n pääsihteeri, Filosofian tohtori, Aaro Harjun (2003, 118) mukaan *vapaaehtoistoiminnalla* tarkoitetaan mukana oloa ja osallistumista toimintaan tavan ja omakohtaisen sitoutumisen vaihdellessa. *Vapaaehtoistyöllä* viitataan konkreettiseen tuotteliaisuuteen yleishyödyllisyyden nimissä. Sosiaalipolitiikan professori Briitta Koskiahon (2001) määritelmän mukaan vapaaehtoistyön pääpaino on yksilön tai ryhmän omassa, organisoidussa, konkreettisessa toiminnassa ja tätä työtä organisoivien järjestöjen toiminta luetaan vapaaehtoistoiminnaksi (Koskiahon 2001, 16). Opinnäytetyömme toiminnallisesta osuudesta kertoessamme olemme valinneet käyttöömmme vapaaehtoistoiminnan käsitteen sen laaja-alaisemman merkityksen vuoksi. Kuitenkin tietoperustassa käsitteet esiintyvät rinnakkain siinä muodossa, miten ne on lähdekirjallisuudessa esitetty.

Vapaaehtoistyö on yksilöiden, ryhmien tai yhteisöjen hyväksi tehtävää toimintaa, josta ei makseta rahallista korvausta. Vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan ihmisten omaehtoista ja vapaaehtoista osallistumista toimintaan (Särkelä 2011, 283). Vapaaehtoistyö on erilaisten yhdistysten ja ryhmien toimintaedellytys. Vaikka samoilla kentillä on nykypäivänä myös palkkatyötä tekeviä ihmisiä, on vapaaehtoinen auttaminen silti kansalaistoiminnan ydintä. (Harju 2003, 123.) Vapaaehtoistoiminta on ennaltaehkäisevää työtä, jonka tavoitteena on korostaa ihmisen vastuuta itsestään ja toisista ihmisistä. Ihannetilanne on jos vapaaehtoistoiminta nähdään yhteistoimintana, eikä pelkästään jonkin palvelun tuottamisena. Vapaaehtois-

toimintaan osallistuminen lisää yksilön voimavaroja ja sen suurin merkitys ja anti on ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. (Lehtinen 1997, 19.)

Vapaaehtoistyöllä on pitkä historia monissa Euroopan maissa ja niinpä ensimmäiset suomalaisetkin järjestäytyneet vapaaehtoisryhmät löytyvät 1800-luvun alkupuolelta (Study on volunteering in the European Union 2010; National report Finland, 1). Vapaaehtoissektorin nousu nykyiseen mittaansa huipentui viime vuosien lopun talouskriisin aikaan, jolloin erityisesti hyvinvointi- sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöt kasvoivat ja yleinen mieliala vapaaehtoistyötä kohtaan kohosi. Sama ilmiö on havaittavissa niin Suomessa kuin muuallakin Euroopan unionissa. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan toimivan noin 100 000 eri vapaaehtoistyön ryhmittymää. (Study on volunteering in the European Union 2010, 45–46, National Report Finland 2010, 1–2, 8.) Vapaaehtoistyön kansantaloudellinen merkitys Suomessa on merkittävä, neljän suuren kansallisen järjestön (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Suomen 4H-liitto, Suomen Punainen Risti) tuottaman vapaaehtoistyön rahallinen arvo on yhteensä keskimäärin 132 miljoonaa euroa (Laasanen 2011, 7).

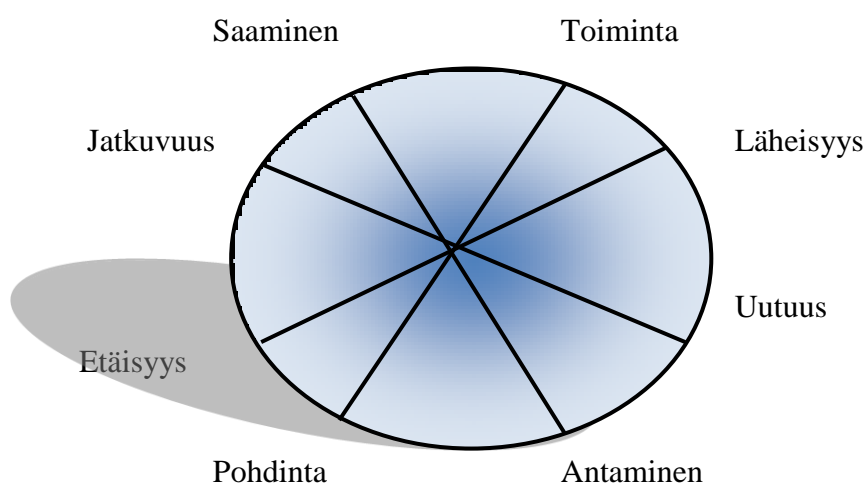
### 2.1.1 Vapaaehtoistyön tekijät

Euroopan unionin tasolla vertailtuna suomalaiset ovat aktiivisia vapaaehtoistyön tekijöitä. Koko unionin tasolla vapaaehtoistyössä mukana olevien yli 15-vuotiaiden osuuden on arvioitu olevan noin 22 %, kun Suomessa vastaava luku on 30–39 %. Tyypillinen vapaaehtoistyötä tekevä henkilö on työssäkäyvä, hyvin koulutettu aikuinen. Suomessa ja kansainvälisesti, niin vapaaehtoisten, kuin vapaaehtoistyötä tekevien järjestöjen määrä on kasvanut viime vuosina. Eniten vapaaehtoistyötä tehdään urheilun, sosiaali- ja terveydenhuollon, kulttuurin, uskonnon ja opetuksen ja ohjauksen parissa. (Study on volunteering in the European Union 2010, 7–9.)

Vapaaehtoistoimintaa tutkineet Pessi ja Oravasaari ovat jakaneet suomalaisten motiivit auttamiselle kolmeen eri pääryhmään. Auttaminen palkitsee -ryhmän päämotiivina on auttamisen tuoma ilo. Periaatteellisen auttamisen -ryhmä toimii



myötätunnosta ja kokee auttamisen olevan velvollisuus ja itsekkäät auttamismotivit omaava ryhmä toivoo oman auttamisensa tuovan heille apua tulevaisuudessa. (Pessi & Oravasaari 2011, 76–77.) Anne Birgitta Yeung (2005, 107) on luonut vapaaehtoistoiminnan motivaation timanttimalin (kuvio 1).



KUVIO 1. Vapaaehtoistoiminnan motivaation timanttimali (Yeung 2005).

Yeungin mukaan osallistumisella on 4 eri ulottuvuutta. Ensimmäinen ulottuvuus on saaminen-antaminen, jossa toiminnan koetaan hyödyttävän molempia osapuolia. Jatkuvuus-uutuus antaa mahdollisuuden käyttää osaamistaan ja oppia uutta. Kolmas ulottuvuus on etäisyys-läheisyys, joka mahdollistaa osana yhteisöä olemisen ilman ehdottomia velvoitteita. Neljäs ulottuvuus on pohdinta-toiminta, jossa ilmenevät vertaisuus ja tekeminen yhteisten arvojen ja päämäärien eteen.

Helander (1998, 11) on kirjassaan Kolmas sektori eritellyt syitä vapaaehtoistoiminnan pariin hakeutumiselle yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Hänen mukaansa vapaaehtoistoimintaa on lisännyt teknillistymisen myötä tapahtunut ruumiillisen työn väheneminen ja vapaa-ajan lisääntyminen. Vaikutuksensa on ollut myös sillä, että ihmiset ovat pelänneet työn vähenevän tai loppuvan erityisesti 1990-luvun laman aikaan. Muutokset väestörakenteessa, kuten eliniän nousu, vanhusväestön määrä ja koulutustason nousu ovat lisänneet vapaaehtoistyön tekijöiden määrää.

### 2.1.2 Nuoret vapaaehtoistyön tekijöinä

Pessi ja Saari (2008) ovat tutkineet suomalaisten altruismia, halua auttaa. Tutkimuksessaan he ovat havainneet, että nuoret, 15–24-vuotiaat, ovat itse asiassa kaikista halukkain ikäryhmä auttamaan muita, erityisesti tuntemattomia ja kaukana-kin olevia ihmisiä. Tutkijat nostavat esille nuorten ja opiskelijoiden ryhmän kaikista potentiaalisimpina vapaaehtoistyön tekijöinä: ikäryhmästä jopa 60 % ilmoittaa olevansa halukkaita vapaaehtoistyöhön, mikäli joku vain pyytää mukaan. Vapaaehtoistoiminnassa jo mukana olevat nuoret nimeävät auttamisen motiiveikseen, että ”auttaminen on oikein, auttaminen on yhteiskunnalle hyväksi, minuakin on autettu, auttajia arvostetaan, auttaminen on minulle luonteenomaista ja tunnen myötätuntoa”. (Pessi & Saari 2008, 75–76, 230–233.) Nuorille ominaista on samanaikainen altruismi ja hedonismi vapaaehtoistoiminnassa. Tällä tarkoitetaan, että nuoret haluavat työskennellä muiden hyväksi, mutta odottavat saavansa myös omaa nautintoa toiminnasta. Niin kauan kun toiminta on itselle mieleistä se auttaa siihen sitoutumista. Terve itsekkyyys vapaaehtoistyössä on tarpeen, sillä vapaaehtoinenkin väsyä ja oma hyötyminen edesauttaa pitkäaikaista sitoutumista. (Harju 2003, 122.)

Esteinä vapaaehtoistoiminnalle nuoret tuovat esiin toimintaan kutsumattomuuden ja sen, ettei vain ole tullut mieleen (Pessi & Saari 2008, 230–233). Tämä korostaa entisestään järjestöjen rekrytointitarvetta ja mahdollisuuksia nuorten ja opiskelijoiden parissa. Vapaaehtoistyön tuominen lähemmäksi nuoria vaatii kontaktien luontia heidän ja järjestökentän välille sekä konkreettisten toimintamahdollisuuksien luomista. Yeung on tutkimuksessaan selvittänyt, mikä merkitys mainonnalla on vapaaehtoisten rekrytoimisessa. Tutkimukseen haastatelluista 16:sta vapaaehtoisesta 13 oli lähtenyt mukaan toimintaan nähtyään rekrytointimainoksen, kaksi kuultuaan mainoksesta muulta henkilöltä ja yksi nähtyään rekrytointikampanjaa käsiteltävän tv:ssä. (Yeung 1999, 28.) Tästä voimme päätellä mainonnan olevan merkittävässä roolissa vapaaehtoisten hankinnan välineenä.

### 2.1.3 Vapaaehtoistyö osana opintoja

Altruistiseen käytökseen kasvattaminen esimerkiksi leikin tai mallioppimisen avulla edesauttaa juurruttamaan auttamisen arvot osaksi jo lapsen maailmankuvaa ja käyttäytymistä. Vapaaehtoistoiminta on yksi merkittävimmistä sivullisuutta poistavista toiminnoista ja se onkin selkeä väylä kuljettaessa kohti kansalaisaktiivisuutta. Vapaaehtoistoimintaan osallistumalla nuoria kasvatetaan kohti osallistuvaa aikuisuutta. Suomessa toteutetusta vapaaehtoistoiminnan integroimisesta opetukseen on saatu erittäin positiivisia kokemuksia, mutta tällaista toimintaa on Suomessa vielä melko vähän. Vapaaehtoistoiminnan integroimista kouluyhteisöihin tulisi lisätä, se ei kuitenkaan saisi olla pakollista vaan vapaaehtoisuuden tulisi näkyä toiminnan piiriin hakeutuville. Vapaaehtoistoiminnan tulisi näyttäytyä nuorille mielekkäänä, matalan kynnyksen toimintamuotona. (Pessi & Saari 2008, 146–151, 231–233.)

Vapaaehtoistoiminnan ottaminen osaksi opintoja ja opetussuunnitelmaa edellyttää koko oppilaitoksen arvopohjan uudistamista aidon yhteisöllisyyden suuntaan. Vapaaehtoistoiminnan avulla opiskelijat oppivat hyödyllisiä taitoja työelämään siirtymisen kannalta, kuten ihmisten tarpeiden havaitseminen ja analysointi, ryhmätyö ongelman ratkaisemiseksi sekä omien arvojen tunnistaminen ja ilmaiseminen. Se edistää myös kriittisen ajattelun ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä kokonaisvaltaista asioiden tarkastelua. Koko opiskeluaikaan nivottu vapaaehtoistoiminta edesauttaa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja prosessille olisikin olennaista pedagogiset lähtökohdat ja pedagoginen toteuttaminen. (Kurki 2001, 81–82, 89–90.)

Vapaaehtoistoiminta soveltuu hyvin myös korkeakoulumaailmaan. Vapaaehtoistyö antaa kasvatustieteen opiskelijoille mahdollisuuden tutustua tulevaisuuden työhönsä, sen asiakkaisiin ja mahdollisesti estää realiteettishokkia siirryttäessä työelämään (Uusikylä 2001, 113). Tampereen yliopistossa on järjestetty Vapaaehtoistoiminta kasvatuksessa ja koulutuksessa -kurssi, jonka tavoitteena oli muun muassa tutustua vapaaehtoistoimintaan yhteiskunnallisena ilmiönä ja sen käytännön toteutukseen perehtyen auttamis-, ohjaus- ja tukitoimintaan (Nieminen 2001, 190). Tällainen vapaaehtoistyön ottaminen osaksi opetussuunnitelmaa vaatii ul-

koisia ja sisäisiä resursseja. Ulkoisia resursseja ovat esimerkiksi tila toiminnan koordinoimiseen ja tekniikka. Sisäisiä resursseja ovat asiasta innostuneet henkilökunnan jäsenet, jotka lähtevät toteuttamaan asiaa käytännössä. (Eskola 2001, 213.) Vapaaehtoistyön tekeminen laajentaa tekijän maailmankuvaa sekä mahdollistaa omien ajatusmallien ja toimintatapojen refleктоivaa tarkastelua. Lisäksi se mahdollistaa oman työn konkreettisten seurauksien näkemisen ja oman ammatillisuuden laajentamisen. (Eriksson & Ropo 2001, 52.)

## 2.2 Kolmas sektori ja kansalaisyhteiskunta

Käsitteenä kolmas sektori on noussut puheenaiheeksi 1990-luvulla (Pihlaja 2010, 22). Kolmannen sektorin toimijoita ovat yhdistykset, järjestöt sekä osuuskunnat (Koskiahho 2001, 17). Nykymuodossaan kolmas sektori on syntynyt pääosin yksityisen sektorin eriytymiskehityksen tuloksena (Helander 1998, 26). Toiminta on julkisesta vallasta vapaata, itsenäisesti ohjautuvaa, vapaaehtoista ja voittoa tavoittelematonta (Pihlaja 2010, 22). Monia kuntien tehtäväksi miellettyjä, erityisesti sosiaali- ja terveysalan, palveluita ovat ennen hyvinvointivaltion rakentamista hoitaneet järjestöt ja yhdistykset. Tällainen on esimerkiksi köyhien ja lapsien auttaminen, joka tänä päivänä kuuluu julkiseen palvelurakenteeseen. Osa kolmannen sektorin järjestöistä tuottaa palveluita julkisen sektorin rinnalla ja osa itsenäisenä palveluntarjoana (Pihlaja 2010, 36–37). Vapaaehtoissektori saa rahoituksensa hankerahoituksista, kuntien avustuksista ja ostopalveluista, työllistämisvaroista ja asiakasmaksuista. Resurssiksi tulee huomioida myös vapaaehtoistoimijoiden tarjoama ilmainen työpanos. Kolmannen sektorin tarpeellisuus on huomioitu myös maamme hallitusohjelmassa, joka tavoittelee julkisen ja kolmannen sektorin kumppanuuden edistämistä palvelujen tuotannossa. (Pihlaja 2010, 44, 65.) Hyvinvointiyhteiskunta syntyy kansalaistoiminnan ja julkisen hyvinvointivaltion yhteydestä. Kuntien ja järjestöjen suhde edistää yleistä hyvinvointia luomalla tilaisuuksia osallisuudelle ja yhteisöllisyydelle. (Möttönen & Niemelä 2005, 4–6.)

Aaro Harjun (2011) mukaan on havaittavissa merkkejä järjestökentän uudesta voimistumisesta, yhteiskunnan peräänkuuluttaessa entistä enemmän ihmisten omavastuuta hyvinvoinnistaan. Harju nimittää erilaisten säätiöiden ja järjestö-

jen kenttää kansalaisyhteiskunnaksi, jonka ominaispiirteiksi hän mainitsee muun muassa yhteisöllisyyden ja yleishyödyllisyyden. Hän kuvaa ihmistä kansalaisyhteiskunnassa sekä subjektiksi että objektiksi; toimitaan itse ja nautitaan myös itse tuloksista. Tämänkaltaisen vapaaehtoinen toiminta muiden, yhteiskunnan ja itsen hyväksi tarjoaa mukanaolon paikan ja tuo osallisuutta tekemisen, toiminnan ja sosiaalisuuden kautta. (Harju 2011.) Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton toiminnanjohtaja Riitta Särkelä lukee yhteisyyden ja yhteisöihin kuulumisen toimintaresursseiksi, jotka tukevat henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista ja hyvinvointia. Yhteisöön ja yhteiskuntaan kuuluminen tuo osallisuutta, jonka Särkelä määrittelee omakohtaiseksi vastuun ottamiseksi, sitoutumiseksi ja asioiden kulkuun vaikuttamiseksi. (Särkelä 2011, 282–283.) Tätä voidaan kutsua myös sosiaaliseksi pääomaksi, jonka nähdään kansalaisyhteiskunnassa syntyvän arjen tasolla, ihmisten keskinäisessä toiminnassa. Järjestötoimintaa pidetään tärkeänä pääoman tuottajana. Sosiaalinen pääoma voi kuulua yksilölle tai yhteisölle. Yksilön sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan tämän sosiaalisista verkostoista saamaa hyötyä. Yhteisön sosiaalisella pääomalla taas tarkoitetaan yksilöiden yhteenliittymän tuomaa resurssia. (Kouvo 2011, 211–213.)

Järjestöt edustavat järjestäytynyttä kansalaistoimintaa (Möttönen & Niemelä 2005, 3). Järjestöt mahdollistavat monenlaisen vapaaehtoistoiminnan ja erilaiset toimintamahdollisuudet tarjoavat laajalle joukolle mielekkään osallistumisen muodon. Järjestöiltä vapaaehtoistoiminta edellyttää myös ammatillista työskentelyä; vapaaehtoisten rekrytointi, koulutus, ohjaus ja virkistys ovat edellytys vapaaehtoistoiminnan sujuvuudelle. Ihannetilanteessa järjestöt jakavat asiantuntijuuttaan edustamastaan alasta sekä ovat ihmisten suhteen asiantuntijoita. Järjestöjen asiantuntijuuteen kuuluu hiljaisen tiedon kerääminen, joka perustuu kokemuksiin ja ymmärrykseen. Tämä luokitellaan laadulliseksi arvoksi ja sen rahallista hyötyä on lähes mahdotonta arvioida. (Ruohonen 2003, 45, 52; Vertio 2003, 45, 52–61.)

### 2.3 Sosiokulttuurinen innostaminen sosiaalipedagogisena toimintamuotona

Sosiaalipedagogiikka on toimintatiede, jonka avulla pyritään sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseen (Ranne 2002, 90). Sosiaalipedagogiikka pyrkii kehittä-

mään ihmisen toiminnallisia voimavaroja mahdollistaakseen tasa-arvoisen yhteiskuntaan liittymisen. Se lähtee ajatuksesta, että toiminnalla on tärkeä rooli yksilön itsensä toteutuksessa ja aktiivisuus lisää osallisuutta. (Väisänen 1999, 9–11.) Yhteiskunnan muutos ja julkisen palvelurakenteen haasteet osoittavat tarpeen sosiaalipedagogiikan käytännön sovellutuksille, joihin vapaaehtoistyön voidaan katsoa kuuluvan. Vapaaehtoisjärjestöt työskentelevät ihmisten arjessa ja vuorovaikutuksessa, edistään hyvinvointia yksilön ja yhteiskunnan muuttuvissa tilanteissa. (Väisänen 1999, 15.) Sosiaalipedagogisen suuntauksen alkuvuosina se vaikutti lähinnä nuorisokasvatuksen saralla ja se ei heti levinnyt vapaaehtoistyön kentälle. Sosiaalipedagogiikan luonne oli kuitenkin alkuvuosista asti sosiaalisiin ongelmiin ja kansalaisvastuuseen huomionsa kiinnittävä. (Kornbeck & Rosendal Jensen 2009, 21–22.)

Ruotsalainen sosiologi Alf Ronnby (1982) näkee sosiaalipedagogiikan metodina, jonka avulla aktivoidaan paikallisia yhteisöjä. Ronnbyn tavoitteina sosiaalipedagogisessa työskentelyssä ovat liikkeelle saaminen sekä sosiaalinen mobilisointi. (Ranne 2002, 96.) Vapaaehtoisjärjestöjen työssä pyrkimyksenä on synnyttää sosiaalista hyvinvointia aktivoitumalla ja aktivoimalla muita, edistään yhteiskunnallista toimintaa omien elinolojen parantamiseksi. Yhtenä sosiaalipedagogiikan työmuotona on kansalaistoiminta, johon vapaaehtoistyö voidaan luokitella. Sosiaalipedagogisia toimintamuotoja, kuten sosiokulttuurinen innostaminen, on kehitelty kolmannen sektorin tarpeita vastaavaksi. (Väisänen 1999, 18–20.)

Rannen Sosiaalipedagogiikan ydintä etsimässä -tutkimuksessa sosiaalipedagogiksi toimintatavoiksi on eritelty dialogisuus, subjektiivisuus, yhteisöllisyys, elämyksellisyys ja innostaminen (Ranne 2002, 91). Teoksessaan Sosiokulttuurinen innostaminen Leena Kurki (2000, 19–24, 129–135) kuvailee innostamista *elämän antamisena, toimintaan motivoitumisena, suhteeseen asettumisena ja yhteisön puolesta toimimisena*. Innostamisella pyritään parantamaan ihmisten elämänlaatua saattamalla heidät liikkeelle ja tekemällä heidät tietoisiksi toimintansa vaikutuksesta laajemmin yhteisössään. Sosiokulttuurisen innostamisen edellytyksenä on yhteisön luominen. Innostamisessa korostuu vuorovaikutus yksilön ja ympäristön välillä yhteisössä, jossa toimijat jakavat yhteisen tavoitteen ja tarkoituksen. Innostamisessa voidaan erottaa ammatillinen ja maallikkotoiminta. Kurki ehdottaa kan-

salaistoimijoiden tehtäväksi innostamisessa ihmisten jo olemassa olevien voimavarojen tukemisen ja sosiaalisen osallisuuden edistämisen. Avainasemassa on yksilöiden arkipäivän toiminta ja käytännössä tavoitteena onkin tuoda ihmiset yhteen, saada heidät herkistymään ja näin motivoitumaan toimintaan. Herkistymisellä tarkoitetaan uudenlaisen tietoisuuden herättämistä vallitsevasta tilanteesta.

Herkistyminen ja motivaation syntyminen vaatii tietoa ympäristöstä, yhteiskunnasta ja sen ilmiöistä (Kurki 2000, 133–134). Teemapäivämme tavoitteena oli tuoda opiskelijoille ajankohtaista tietoa vapaaehtoistyön tarkoituksesta ja tarpeesta yhteiskunnassa. Toiminnallisten keinojen avulla pyrimme tuomaan opiskelijalle näkyväksi hänen osallisuutensa ja toimintamahdollisuutensa yhteiskunnassa. Liittämällä vapaaehtoistoimijuus osaksi opiskelijan kokemusmaailmaa pyrimme helpottamaan henkilökohtaista aktivoitumista ja liikkeellelähtöä. Sosiaalipedagogisen vapaaehtoistyön piirteisiin kuuluu, että toiminta lähtee ihmisen omasta elinympäristöstä ja luo suhteen, joka kehittää ihmistä itseään sekä tukee omien valintojen tekoa (Kurki 2001, 73–74).

### 3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme toiminnallinen toteutus oli Järjestö kohtaa opiskelijat – vapaaehtoistoiminnan teemapäivä. Opinnäytetyön tarkoituksena on edistää Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välistä yhteistyötä ja innostaa opiskelijoita hakeutumaan vapaaehtoistoiminnan pariin. Teemapäivän tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat Lahdessa toimiviin vapaaehtoistoiminnan järjestöihin ja herättää mielenkiinto aiheeseen. Tavoitteena oli saada kokemusta uudesta Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välisestä yhteistoiminnan mallista teemapäivän muodossa. Tavoitteiden toteutuessa opinnäytetyön hyödynsaajina ovat osallistuvat järjestöt, osallistuvat opiskelijat ja Lahden Ammattikorkeakoulu. Teemapäivän ensisijaisina tuottajina toimimme me, opinnäytetyön tekijät, ja tapahtumaan osallistuvat järjestöt.

Teemapäivän ensisijaisena kohderyhmänä olivat Lahden Ammattikorkeakoulun sosiaali-alan opiskelijat. Tapahtuma järjestettiin sosiaali- ja terveysalan laitoksen tiloissa koulupäivän aikana, jolloin toissijaisena kohderyhmänä olivat kaikki oppilaitoksen tiloissa tuolloin olleet henkilöt. Tämän vuoksi teemapäivän tarjonnassa pyrittiin huomioimaan myös paikalla olevat terveysalan opiskelijat.



## 4 KOHTI TEEMAPÄIVÄÄ

Tässä kappaleessa kuvaamme teemapäivän järjestämisen vaiheita. Käsitlemme aiheen valinnan ja rajaamisen lisäksi verkostojen luomista sekä teemapäivän käytännön järjestelyitä, markkinointia ja tiedotusta. Tuomme esiin myös eteen tulleita vastoinkäymisiä. Tekstissä nimeltä mainituilta henkilöiltä on pyydetty lupa heidän nimensä julkaisemiseen ja valokuvien julkaisuoikeudet on varmistettu.

### 4.1 Aiheen valinta ja rajaaminen

Idea vapaaehtoistoimintaan liittyvästä tapahtumasta tuli silloiselta koulutusalamme yliopettajalta helmikuussa 2011. Hän etsi opiskelijoita järjestämään vapaaehtoistyön messuja, jotka oli jo aikaisemminkin järjestetty kolmannen sektorin toimesta. Tartuimme aiheeseen, koska koimme vapaaehtoistoiminnan ja kansalaisaktiivisuuden mielenkiintoisiksi ja ajankohtaisiksi aiheiksi. Koimme tapahtuman järjestämisen erilaiseksi ja mielenkiintoiseksi vaihtoehdoksi toteuttaa opinnäytetyö.

Otimme yhteyttä Lahdessa toimivia sosiaali- ja terveysalan järjestöjä. Järjestöjen kanta oli, että mikäli järjestämme laajalle yleisölle suunnatut messut, tulisi niiden olla Lahden ydinkeskustassa ja mielellään ajoittua vapaaehtoistoiminnan viikolle syyskuussa. Selvitimme tätä mahdollisuutta, mutta pian kävi ilmi että opinnäytetyöresurssiemme puitteissa tällaisten messujen järjestäminen ei ollut mahdollista. Halu tehdä järjestöyhteistyötä tapahtuman muodossa sai meidät kuitenkin kehittämään ideaa edelleen opinnäytetyöresurssimme huomioon ottaen. Lahden ammattikorkeakoululla oli valmius tarjota meille tilat sosiaali- ja terveysalan laitokselta Hoitajankadulta. Tilojen järjestyminen sai meidät pohtimaan sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita mahdollisena kohderyhmänä tapahtumalle. Päätimme esittää järjestöille ideaa opiskelijoille suunnatusta vapaaehtoistoiminnan teemapäivästä, joka ajoittuisi loppusyksyyn. Järjestöt kokivat ajatuksen mielekkäänä ja ilmoittivat halukkuudestaan osallistua.

#### 4.2 Järjestökontaktien luominen ja osallistujien hankinta

Aiheen valinnan jälkeen saimme yliopettajalta ennalta sovitun järjestöyhteyshenkilön tiedot ja olimme häneen yhteydessä. Tuolloin yhteyshenkilönämme toimi Helena Haaja Mannerheimin Lastensuojeluliitosta. Meidät kutsuttiin 10.3.2011 järjestettyyn vapaaehtoistoimijoiden kokoontumiseen, jonka tarkoitus oli suunnitella vapaaehtoistoiminnan juhlavuoden tapahtumia. Kokoontumisessa teimme itsemme ja opinnäytetyömme aiheen järjestöille tutuiksi ja loimme kontakteja aiheesta kiinnostuneisiin järjestöihin. Tämän kokoontumisen jälkeen olimme yhteydessä järjestöyhteyshenkilöömme kehitellessämme ideaa opiskelijoille suunnatusta teemapäivästä. Esittelimme teemapäivän ideaa järjestöjen edustajille uudelleen vapaaehtoistoimijoiden kokoontumisessa 24.5. Ajatuksemme oli kokoontumisessa vain kartoittaa yleistä mielenkiintoa teemapäivään ja sitten valita ja kutsua osallistuvat järjestöt itse. Kuitenkin tapahtumamme herätti niin suurta mielenkiintoa, että useat paikalla olevat järjestöt ilmoittautuivat välittömästi mukaan. Järjestöjen kanssa sovittiin tuolloin, että osallistujat vahvistavat ilmoittautumisen sähköpostitse kahden viikon kuluessa. Tuolloin saimme ilmoittautumiset 11 järjestöltä, joista osa oli kuullut teemapäivästä kokoontumisessa paikalla olleiden järjestöjen edustajilta. Päätimme jo ilmoittautuneiden järjestöjen lisäksi kutsua vielä muutaman selkeästi sosiaalialalla toimivan järjestön. Lopulta ilmoittautuneita järjestöjä oli 16.

#### 4.3 Käytännön järjestelyt

Teemapäivän järjestäminen vaatii monia käytännön järjestelyjä. Ensimmäisenä tuli päättää teemapäivän ajankohta. Yhteistyössä yliopettajan kanssa päädyimme järjestämään teemapäivän 9.11.2011, koska sillä viikolla suurin osa opiskelijaryhmistä olisi läsnä Hoitajankadulla. Syksyllä selvisi, että kyseisenä päivänä ovat myös sosiaalialan pääsykokeet. Tiedon saatuaamme pohdimme, onko teemapäivää syytä siirtää eri päivälle välttääksemme liiallisen tungoksen laitoksen tiloissa. Olimme kuitenkin jo keväällä ilmoittaneet järjestöille teemapäivän ajankohdan, joten päätimme pitäytyä suunnitellussa päivämäärässä, koska sen siirtäminen olisi tuottanut hankaluuksia ilmoittautuneille järjestöille. Pohdimme, että pääsykokei-

siin osallistuvista henkilöistä järjestöt saattavat saada uusia vapaaehtoisia, vaikka he eivät varsinaiseen kohderyhmäämme kuulukkaan.

Teemapäivän toteutukseen tarvittavat tilat varasimme jo keväällä, mutta pääsykokeiden vuoksi varauksemme peruttiin. Laitokselta löytyi kuitenkin korvaavat tilat käyttöömmme. Teemapäivän tarpeisiin varattiin luentosali, liikuntasali, muutama luokkatila ja aula, jossa järjestöt olivat esillä.

Sosiaali- ja terveysalan laitoksen vahtimestareiden kanssa sovimme mahdollisuudesta varata parkkipaikkoja järjestöjen edustajien käyttöön. Vahtimestareiden kanssa hoidimme myös käytännön järjestelyt koskien tarvittavia pöytiä, sermejä ja lehtitelineitä. Järjestöjä informoitiin etukäteen mahdollisuudesta ruokailla Kookuppila Kanttiinissa maksua vastaan.

Teemapäivää edeltävänä iltana laitoimme fyysiset puitteet kuntoon. Jäimme aiemmin käsitykseen, että meidän olisi mahdollista saada käyttöömmme suuria pöytiä järjestöjä varten. Kuitenkin kävi ilmi, että suuria pöytiä oli ainoastaan kolme ja jouduimme keräämään loput 12 pöytää mistä löysimme. Käytimme taukutilojen suurempia pöytiä, mutta pääasiassa rakensimme esittelypisteet pulpeteista. Varasimme teemapäivää edeltävänä iltana myös tarvittavat parkkipaikat. Olimme opettajilta etukäteen tiedustelemalla saaneet käyttöömmme seitsemän kyseisenä päivänä vapaana olevaa parkkipaikkaa. Näiden lisäksi varasimme 11 asiakaspaikkaa järjestöjen käyttöön. Haasteeksi osoittautui parkkipaikkojen merkitseminen, jossa päädyimme käyttämään apuna muun muassa liikuntavälinevarastosta lainaamiamme merkkikartioita. Jokainen varattu paikka oli merkitty lapulla tietyn järjestön käyttöön pysäköinnin helpottamiseksi.

#### 4.4 Markkinointi ja tiedottaminen

Järjestö kohtaa opiskelijat -vapaaehtoistoiminnan teemapäivä oli suunnattu rajatulle kohderyhmälle, Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille. Tämän vuoksi markkinointi ja tiedottaminen tapahtui sosiaali- ja terveysalan laitoksen sisällä. Keväällä 2011 olimme alustavasti yhteydessä kahteen

Lahden diakonian instituutin sekä Koulutuskeskus Salpauksen opettajaan ja kerroimme tulevasta teemapäivästä. Ajatuksena oli kutsua myös heidän opiskelijoita osallistumaan päivään. Päivän runko eli kuitenkin hyvin pitkälle syksyyn, lähinnä luennoitsijakysymyksestä johtuen, mikä esti muita oppilaitoksia sitoutumasta tapahtumaan. Päivän lopullinen ohjelma osoittautuikin sellaiseksi, että se ei olisi palvellut ulkopuolisia opiskelijoita tarjotessaan toiminnallista sisältöä ainoastaan yhdelle ammattikorkeakoulun opiskelijaryhmälle. Järjestöjen toiveesta myös lehdistöä tiedotettiin tapahtumasta. Lähetimme sähköpostitse tiedoksiannon kahdelle paikallislehdelle sekä Etelä-Suomen Sanomille.

#### 4.4.1 Järjestöille tiedottaminen

Ensisijainen kontaktimme järjestökentälle on ollut nimetty yhteyshenkilömme. Yhteyshenkilönä alun perin aloittanut Haaja siirtyi kuitenkin muihin tehtäviin, jonka jälkeen käynnistimme yhteistyön Säröperheelle tueksi –projektissa työskentelevän Sirpa Tölkön kanssa. Syksyllä 2011 kuitenkin myös Tölkö siirtyi uusiin tehtäviin, jonka jälkeen yhteyshenkilöksemme palasi Helena Haaja, tällä kertaa Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan osaamiskeskus Verson puolelta. Haajan kanssa saimmekin nopeasti yhteistyön uudelleen käyntiin ja syyskuussa järjestimme tapaamisen Haajan ja opinnäytetyötämme ohjaavan opettajan Taina Heininen-Reimin kanssa. Tapaamisessa Haaja antoi meille käytännön ohjeita järjestöjen kanssa toimimisesta ja heille tiedottamisesta. Esille tuli tarkan ohjeistuksen merkitys ja tarve pyytää osallistujilta selvä varmennus tärkeiden viestien vastaanottamisesta ja toimintaan sitoutumisesta. Hän nosti esille muun muassa järjestöjen varainhankinnan ja meidän määrittelymme sille, mikä on teemapäivässä sallittua ja mikä ei. Tämä oli asia, jota emme olisi osanneet ottaa huomioon ja Haajan ohjeiden avulla osasimme rajata järjestöjen esittelyjen sisällön teemapäiväämme soveltuvaksi ja yhdenvertaiseksi kaikille.

Teemapäivään osallistuviin järjestöihin pidimme yhteyttä sähköpostitse. Varmistimme jokaiselle ilmoittautuneelle järjestölle heidän osallistumisensa sekä lähettimme tietoa päivän sisällöstä sitä mukaa, kun se varmistui. Järjestöjen mukana oloa edellyttävästä aivoriihestä lähetimme tiedotteen elokuussa, ja pyysimme il-

moittamaan, mikäli siihen mukaan tulo ei heidän kohdallaan onnistu. Haajalta saatujen ohjeiden vuoksi päätimme lähettää tiedotteen aivoriihestä vielä uudelleen lokakuussa käytännön infopaketin yhteydessä ja pyytää ilmoittamaan halukkuudesta osallistua. Olimme yhteydessä niihin henkilöihin, jotka alun perin ovat ilmoittaneet edustamansa järjestön mukaan teemapäivään. Hankaluutta aiheutti useissa järjestöissä tapahtuneet henkilöstövaihdokset, joiden vuoksi alun perin teemapäivään sitoutunut henkilö ei ollut enää toiminnassa mukana. Onnistuimme kuitenkin saattamaan tilalle tulleet henkilöt ajantasalle teemapäivän suhteen ja kontakti kaikkiin ilmoittautuneisiin järjestöihin säilyi.

Kuukautta ennen teemapäivää järjestöille lähetettiin lopullinen tiedote (liite 1) päivän kulusta. Tiedotteessa kävimme läpi käytännön asiat päivään liittyen ja pyysimme vielä lopullista varmistusta osallistumisesta.

#### 4.4.2 Kohderyhmälle markkinointi ja tiedottaminen

Ohjaava opettajamme Taina Heininen-Reimi tiedotti laitoksen opettajia tulevasta teemapäivästä pitkin syksyä. Opettajia tiedotettiin myös päivän ohjelmasta sen varmistuttua. Teemapäivään oli lukujärjestysten kautta erikseen osallistettu kaksi sosiaalialan opiskelijaryhmää, SOS11A ja SPAI10. Näiden ryhmien opettajiin olimme erikseen yhteydessä käytännön järjestelyistä ja ryhmien roolista teemapäivässä. Kävimme henkilökohtaisesti viikkoa aiemmin SPAI10 ryhmässä kertomassa teemapäivän tarkoituksesta sekä heidän roolistaan teemapäivän toiminnallisessa osuudessa. Ryhmä vaikutti innostuneelta ja kiinnostuneelta sekä teemapäivään osallistumisesta että itse opinnäytetyön aiheesta. Samana päivänä laitoimme tekemämme mainokset (liite 2) laitoksen ilmiotustauluille ja sisääntulojen yhteyteen. Vahtimestarin kanssa laitoimme myös infotelevisioon pyörimään ilmoituksen teemapäivästä. Tapahtumapäivänä lisäsimme infotelevisioon päivän ohjelman ja aikataulun.

#### 4.5 Päivän ohjelman suunnittelu

Ensimmäinen ajatus opinnäytetyöstä oli järjestää vapaaehtoistyön messut, joiden yksi olennainen osa olisi ollut järjestöjen esittelypisteet. Messuajatuksen kariuduttua päätimme kuitenkin pitää kiinni siitä, että järjestöt saavat mahdollisuuden esitellä toimintaansa ja lähdimme rakentamaan teemapäivän ohjelmaa sen ympärille. Halusimme saada tapahtumaan mukaan opiskelijan puheenvuoron, jotta vapaaehtoistoiminnan merkitys ja rooli tulisi esille tasavertaisen suusta. Laitoimme jo keväällä 2011 virtuaalioppimisympäristöön kyselyn, löytyisikö laitokseltamme vapaaehtoistoiminnassa mukana olevaa opiskelijaa ja tätä kautta saimme puhujan teemapäivään. Halusimme tuoda teemapäivään myös laitoksen edustajan kannustusta siihen, että opiskelijat suorittaisivat vapaaehtoistoimintaa osana opintoja sekä konkreettista ohjeistusta, miten tämä käytännössä toimii. Tavoitteenamme oli saada teemapäivään myös asiantuntijaluento, jotta päivä toisi opiskelijoille uutta tietoa vapaaehtoistoiminnasta.

Koska tapahtuman nimi on Järjestö kohtaa opiskelijat -vapaaehtoistoiminnan teemapäivä, halusimme sisällyttää päivään konkreettista kohtaamista opiskelijoiden ja järjestöjen edustajien välille. Pelkät esittelypisteet jättäisivät tapahtuman pinnalliseksi ja opinnäytetyön tavoitteet eivät olisi toteutuneet. Lähdimme kehittämään ajatusta aivoriihestä tavoitteena luoda todellista ja tasavertaista kommunikaatiota opiskelijoiden ja järjestöjen välille sekä tuottaa ainutkertaista yhteistä tietoa. Aivoriihi -työskentelyn tavoitteeksi asetimme myös tiedon tuottamisen toimintatutkimuksellisesta näkökulmasta. Opinnäytetyömme yhtenä tavoitteena on kehittää Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välistä yhteistyötä, mihin saamme välineitä aivoriihi -työskentelyn tuottamasta materiaalista.

## 5 TEEMAPÄIVÄN KUVAUS

Meidän osaltamme teemapäivä alkoi jo paljon ennen kello 10. Viime hetken järjestelyt ja järjestöjen vastaanottaminen alkoivat heti aamusta. Järjestöt oli kutsuttu saapumaan paikalle kello 9, jotta esittelypisteet saadaan valmiiksi ennen opiskelijoiden kahvitaukoa. Ensimmäiset järjestön edustajat saapuivatkin jo noin kello 8.30.



KUVIO 2. Esittelypisteiden pystyttäminen

Ennen varsinaista tapahtuman alkua ohjeistimme saapuvia järjestöjä löytämään heille varatun parkkipaikan ja jaoimme pysäköintilupia. Olimme myös käytettävissä esittelypisteiden järjestelyn aikana (kuvio 2) ja toimitimme järjestöille muun muassa teippiä ja lisätuoleja. Järjestöillä ei kestänyt kovin kauaa pöytien valmistamisessa, joten heidät olisi voinut kutsua paikalle esimerkiksi vasta kello 9.30 ja näin olisimme välttäneet turhan odottamisen ennen opiskelijoiden kahvitaukoa ja päivän aloitusta.

## 5.1 Teemapäivään osallistuneet järjestöt ja opiskelijat

Teemapäivään osallistui 16 Lahdessa toimivaa sosiaali- ja terveystieteiden järjestöä (kuvio 3).

Elämäntapaliitto ry., Lahden Elokolo	Omaiset mielenterveystyön tukena, Päijät-Hämeen yhdistys ry.	Päijät-Hämeen Muistiyhdistys ry.	Päijät-Hämeen Epilepsia-yhdistys ry.
Etelä-Suomen Syöpäyhdistys ry.	Lahden ensi- ja turvakoti ry. ja Lahden diakoniasäätiö, Säröperheelle tueksi- projekti	Pelastakaa Lapset ry	Ensi- ja turvakotien liitto
Lahden Seudun Kriisikeskus	Suomen Punainen Risti (SPR)	Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL)	Lahden Lähimmäispalvelu ry.
Päijät-Hämeen Mielenterveystyön Tuki MIETE ry.	Irti Huumeista ry.	Monon Side ry.	Lahden Seurakuntayhtymä

KUVIO 3. Teemapäivään osallistuneet järjestöt.

Aiemmin mukaan ilmoittautunut Multiculti perui osallistumisella pari viikkoa ennen tapahtumaa. Lahden Seurakuntayhtymä ilmoittautui yllättäen mukaan teemapäivään noin viikkoa ennen toteutusta. Multicultin perumisen myötä pystyimme tarjoamaan Lahden Seurakuntayhtymälle ainoastaan yhden esittelypaikan, vaikka heidän edustajiaan olisi ollut tulossa enemmänkin. Osallistujalista pysyi pääosin samana kuin jo kesällä teemapäivään ilmoittautuneiden. Osallistujamäärä kasvoi hieman suunnitellusta, koska halusimme kutsua mukaan muutaman selkeästi sosiaalialalla toimivan järjestön, joiden uskoimme kiinnostavan nuoria opiskelijoita.



Tapahtuma oli merkitty lukujärjestykseen kahdelle opiskelijaryhmälle, SOS11A ja SPAI10. Lisäksi yksi muu ryhmä osallistui päivän aloitukseen ja esittelypisteisiin tutustumiseen oppituntiansa sisällä. SPAI10 oli mukana koko päivän ohjelmassa aina luento saakka, johon vain osa ryhmästä osallistui sen ollessa vapaaehtoinen. SOS11A oli mukana päivän aloituksessa, tutustui esittelypisteisiin ja oli kuuntelemassa luentoa. Näiden ryhmien lisäksi ohjelmaan osallistui vaihteleva joukko muita opiskelijoita oman kiinnostuksensa mukaan.

## 5.2 Teemapäivän sisältö ja toimintatavat

Päivän virallinen aloitus tapahtui kello 10 yläkerran luentosalissa. Opiskelijaryhmiä osallistui kolme sekä joitain oma-aloitteisesti paikalle saapuneita opiskelijoita. Aloitimme tilaisuuden toivottamalla kaikki tervetulleiksi ja kertomalla päivän tavoitteista. Tilaisuuden aikana käytiin myös läpi päivän ohjelma. Olimme pyytäneet jokaisesta järjestöstä yhden edustajan esittelemään lyhyesti järjestönsä toimintaa ja kohderyhmää. Nämä puheenvuorot olivat kestoiltaan muutaman minuutin, kuten olimme ohjeistaneet. Puheenvuoron luonnetta olisi etukäteen vielä enemmän pitänyt korostaa järjestöille, sillä ainakin yksi järjestö oli olettanut pääsevänsä esittelemään toimintaansa laajemmin aloituksessa. Tämän jälkeen puheenvuoron otti hoitotyön-opiskelija Perttu Lindholm, joka kertoi pitkästä vapaaehtoistoiminnan kokemuksestaan. Puheenvuoron tarkoituksena oli tuoda opiskelijan ääni vapaaehtoistyön tekemisestä kuuluviin, tuoda näkyväksi kokemus siitä, mitä vapaaehtoistoiminta antaa opiskeluun ja ammattitaidon kehittämiseen sekä kannustaa opiskelijoita ottamaan osaa vapaaehtoistoimintaan. Viimeisenä puheenvuoron käytti sosiaalialan lehtori Taina Heininen-Reimi, jonka puheenvuoro käsiteli opiskelijoiden mahdollisuutta tehdä vapaaehtoistoimintaa osana opintojaan ja kuinka tämä käytännössä tapahtuu. Hän oli myös koonnut tapahtumaa varten infopaperin aiheesta, jota jaoimme kiinnostuneille opiskelijoille teemapäivän aikana.

### 5.2.1 Esittelypisteisiin tutustuminen

Jokainen järjestö oli pystyttänyt aulaan oman esittelypisteensä (kuviot 4 ja 5).

Osalla oli mukanaan esitteitä järjestön toiminnasta, yksi oli tuonut mukanaan jopa television ja dvd-esityksen toiminnastaan. Järjestöt jakoivat pisteillään tietoa toiminnastaan.



KUVIO 4. Esittelypisteisiin tutustumista



KUVIO 5. Esittelypisteisiin tutustumista.

### 5.2.2 Aivoriihi

Teemapäivän toiminnallisena osuutena käytimme järjestöjen ja SPAI10 yhteistä aivoriieä. Aivoriiehällä tavoittelimme kohtaamista ja osallisuutta konkreettisen yhdessä tekemisen kautta. Aivoriihi toimi tiedon tuottajana ja siirtäjänä järjestöjen ja opiskelijoiden välillä. Työskentelyn tuloksena saimme myös käyttöömmä kirjalliset tuotokset, joita hyödynsimme opinnäytetyön arvioinnissa ja pohdinnassa toiminnan jatkoa ajatellen. Aivoriiehen osallisui edustaja kaikista niistä järjestöistä, jotka olivat paikalla koko päivän. Järjestöjen edustajat ja opiskelijat jaettiin viiteen sekaryhmään niin, että jokaisessa ryhmässä oli noin kuusi jäsentä, joista vähintään kaksi oli järjestön edustajia. Jokaiselle ryhmälle annettiin teema, jonka nykytilaa ja kehittämissuhteita he pohtivat. Keksimme teemat itse. Ryhmät kirjasiivat ajatuksensa fläppipaperille. Pohdittavat teemat olivat:

- Nuoret vapaaehtoistyöntekijöinä -Mikä on järjestöjen tilanne nyt? Mitä pitää tehdä, jotta järjestöihin saadaan enemmän nuoria vapaaehtoistyöntekijöitä? Tarvitaanko nuoria vapaaehtoistyöntekijöitä?
- Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välinen yhteistyö -Onko yhteistyötä? Miksi on/miksi ei? Millaista yhteistyötä voisi olla? Tarvitaanko sitä?
- Vapaaehtoistyö osana opintoja sosiaalialalla -Tehdäänkö sitä ja kokemuksia? Millaista voisi olla? Mitä vaatii ja antaa järjestöille/opiskelijoille? Onko tarvetta suorittaa opintoja kyseisellä tavalla?
- Esteet vapaaehtoistyön tekemiselle -Mikä estää? Miten ylittää esteet? Tarvitseeko kaikkien osallistua?
- Vapaaehtoisjärjestöjen tunnettavuus ja tiedottaminen -Järjestöjen tunnettavuus nuorille? Mielikuvat vastaan tieto? Miten järjestöt voivat tuoda itsensä nuorten tietoon? Miten järjestöt ja nuoret kohtaisivat paremmin?

Pienryhmäkeskusteluille oli varattu aikaa 30 minuuttia. Ryhmien ajatukset purettiin aivoriiehen lopuksi siten, että jokainen ryhmä sai esitellä ja avata keskinäistä keskusteluaan muille ryhmille. Jokaisesta teemasta käytiin myös yhteistä keskustelua. Tälle oli varattu aikaa 40 minuuttia (kuvio 6). Aivoriiehen lopuksi keräsim-

me avointa, kirjallista palautetta työskentelytavasta. Opiskelijoiden ja järjestöjen edustajien palautteen erotimme eriväristen papereiden avulla.

Pienryhmät kokosivat ajatuksensa fläppipapereille. Olemme koonneet keskeisimmät esille nousseet ajatukset teemoittain.



KUVIO 6. Aivoriihen yhteenvetoa

Ensimmäinen teema oli nuoret vapaaehtoistyön tekijöinä. Nuoria vapaaehtoisia tarvitaan lisää ja olisi tärkeää löytää nuoret tavoittavia markkinointikanavia, kuten sosiaalinen media. Nuorten motivointi toimintaan voisi onnistua esimerkiksi mahdollistamalla nuorten omien ideoiden toteuttamisen ja kiinnostusten kohteiden yhdistämisen vapaaehtoistoimintaan. Nuoret ovat kiinnostuneita kertaluontoisesta, mahdollisesti opintoihin yhdistettävästä toiminnasta. Mukaan lähtemistä edistävät jopa pieni pakottaminen ja yhteisöllisempään ajatteluun ohjaaminen.

Toisena teemana oli Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välinen yhteistyö. Jo olemassa olevaksi yhteistyöksi nimettiin harjoittelujaksot, opinnäytetyöt ja erilaiset tapahtumat. Yhteistyö voisi olla opintoihin sisältyvää ja opiskelijoiden suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa, esimerkiksi vapaa-ajan toimintaa erilai-

sille ryhmille. Järjestökentän tapahtumat nähtiin myös mahdollisuutena osallistaa opiskelijoita. Yhteistyö nähdään molemminpuolisena hyötynä ja voimavarana sekä järjestöjen tunnettavuutta lisäävänä toimintana. Opiskelija voi hyötyä toiminnasta myös osana opintoja. Järjestökentällä toimiminen opiskeluaikana helpottaa tulevaa työelämään siirtymistä ja antaa ammatillisia valmiuksia.

Kolmantena teemana oli vapaaehtoistyö osana opintoja sosiaalialalla. Kokemukset vapaaehtoistyöstä ovat positiivisia ja sitä kaivattaisiin lisää. Joitain jo vakiintuneita yhteistoiminnan malleja on, mutta vapaaehtoisuuden integroimista opintoihin ehdotetaan vielä lisättävän. Vapaaehtoisuus osana opintoja mahdollistaa eri toimijoiden ja asiakasryhmien tutustumisen ja antaa myös järjestöille tuoreita näkökantoja ja lisää toimintaresursseja. Opiskelija halutaan ottaa vastaan vapaaehtoistojen näin erottaen toiminnan varsinaisesta työharjoittelusta. Vapaaehtoistoiminta osana opintoja haluttaisiin pitää nimenomaan toimintana ja jättää kirjalliset tehtävät mahdollisimman vähäisiksi, jotta konkreettisen tekemisen houkuttavuus ei kärsisi.

Neljäntenä teemana olivat esteet vapaaehtoistyön tekemiselle. Vapaaehtoistyön esteiksi nähtiin ajan puute, toiminnan kuormittavuus, sisäänpäin kääntynyt toimintakenttä ja elämän varjopuolien kohtaamattomuus. Esteiden ylittämiseksi ehdotettiin järjestöjen näkyvyyden ja avoimuuden lisäämistä, arvomaailmaan ja asenteisiin vaikuttamista ja realistisen kuvan luomista toiminnasta.

Viimeisenä teemana oli vapaaehtoisjärjestöjen tunnettavuus ja tiedottaminen. Oman elämäntilanteen todettiin vaikuttavan järjestötietoisuuteen ja pienemmät järjestöt ovat yleensä tunnettuja vain tätä kautta. Tunnettavuutta nuorille voisi lisätä tapahtumiin osallistuminen, kouluyhteistyö ja sosiaalinen media. Järjestöjenkin tulee kiinnittää huomiota markkinointiin ja brändäykseen, sillä luotujen mielikuvien avulla myydään tietoa. Kohdennettu tiedottaminen ja yhteistyö tällaisten tapahtumien muodossa nähtiin hyvänä tapana lisätä tunnettavuutta.

### 5.2.3 Luento

Olimme päättäneet jo kesällä, että haluamme teemapäivään luennoitsijan puhumaan vapaaehtoistoiminnan merkityksestä. Luennoitsijan hankinta osoittautui melko hankalaksi, sillä varoja luennoitsijapalkkioon ei ollut. Mahdollista rahallista tukea tiedusteltiin ohjaavan opettajan välityksellä muun muassa eräästä projektista ja Päijät-Hämeen koulutuskonsernilta. Lähestyimme syksyn mittaan useampaa luennoitsijaehdokasta, mutta tämä ei tuottanut tulosta. Noin kuukautta ennen teemapäivää saimme SPR:n kontaktihenkilöltämme vinkin pyytää Lahden kaupungin entistä sosiaalihoitajaa, SPR:n nykyistä varapuheenjohtajaa Risto Kajastetta puhumaan tapahtumaamme. Kajaste on perehtynyt niin virka-asemansa kuin järjestötoimintansaakin puolesta vapaaehtoistoimintaan ja on kykenevä käsittelemään sen yhteiskunnallista merkitystä. Otimme häneen yhteyttä ja iloksemme hän oli innostunut osallistumaan tapahtumaamme. Lopulta Kajaste osallistui koko teemapäivään SPR:n mukana ja edusti järjestöään aivoriihessä.

Kajasteen luennolle oli varattu 45 minuuttia aikaa. Luennolle osallistui SOS11A ryhmä ja noin 20 muuta vapaaehtoisesti paikalle saapunutta opiskelijaa. Yhteensä luennolla oli arviomme mukaan noin 50 henkilöä. Kajaste aloitti luennon kertomalla hieman SPR:n toiminnasta. Luennon pääpiste oli kuitenkin vapaaehtoistoiminnassa ilmiönä sekä vapaaehtoisen roolista toiminnassa. Teemat, joita hän käsittelee, olivat järjestöt osana auttamisen kenttää, auttamisen motiivit, vapaaehtoistoiminnan arvot ja periaatteet sekä vuorovaikutus auttamistilanteessa.

## 6 PALAUTE TEEMAPÄIVÄSTÄ; TOIMINNAN VAIKUTUKSET JA HYÖTY

Järjestöiltä kerättiin palaute päivästä tarkoitusta varten luodulla lomakkeella (liite 3). Lomakkeet jaettiin päivän aikana ja pyydettiin palauttamaan ennen tapahtumasta poistumista. Aluksi tarkoituksemme oli kerätä palaute sähköpostitse vasta muutama viikko tapahtuman jälkeen. Keskustelimme palautteen keruusta järjestöyhteyshenkilömme Helena Haajan kanssa ja hän kuitenkin suositteli keräämään palautteen välittömästi, jotta palautteen saaminen olisi varmempaa. Päivän päätteksi palautteen jätti 13 järjestöä (liite 4). Palautelomakkeessa kysyimme järjestöjen mielipidettä päivän käytännön järjestelyistä sekä toiminnan mielekkyydestä ja vaikuttavuudesta. Opiskelijapalautetta keräsimme SPAI10 ryhmältä aivoriihi-työskentelyn yhteydessä. Aivoriihi-työskentelyn yhteydessä pyysimme myös siihen osallistuneilta järjestöjen edustajilta palautetta kyseisestä työtavasta.

### 6.1 Palaute päivän järjestelyistä

Kaikki osallistuneet järjestöt olivat kokeneet tiedotuksen päivästä riittäväksi. Ainoastaan yksi järjestö toivoi, että yhteyttä tapahtuman tiimoilta olisi otettu aiemmin. Emme pyytäneet palautetta nimellä, joten on mahdotonta sanoa, oliko tässä kyseessä jokin vasta syksyllä mukaan kutsuttu järjestö. Suurin osa osallistujista oli kuitenkin saanut ensimmäisen tiedonannon tapahtumasta jo loppukeväällä 2011.

Teemapäivän käytännön järjestelyt saivat muiltakin osin kiitosta. Erityisesti parkkipaikkojen varausta kiiteltiin. Fyysiset puitteet koettiin sopiviksi. Yksi järjestö olisi kaivannut etukäteen tarkempaa tietoa esittelypisteen rakenteesta ja myös aivoriihi-työskentelyn istuimet oli koettu huonoksi yhdessä palautteessa. Aivoriihi-työskentely tapahtui liikuntasalissa, johon olimme alun perin rajanneet pienryhmille paikat jumppapatjojen avulla. Ruokatauon aikana oli patjat kuitenkin viety salista, sillä ne oli tietämättämme varattu jo muuhun käyttöön. Korvasimme patjat osittain penkeillä ja osittain toisilla patjoilla. Palautteen valossa olisi ilmeisesti ollut parempi käyttää tuoleja. Teemapäivän aikataulu oli myös jäänyt yhdelle vastaajalle epäselväksi, vaikka se oli esitetty järjestöjen infopaketissa, päivän aloituk-

sessä ja oli esillä aulan infotelevisiossa. Kysymyksessä saattoikin olla epäselvyys toimintojen tarkoista päättymisajoista, mitä emme kuitenkaan etukäteen pystyneet tarkasti määrittämään.

## 6.2 Palaute päivän vaikuttavuudesta

Järjestöt kokivat teemapäivän mahdollistaneen kontaktin saannin opiskelijoihin. Vastauksissa tuli esille positiivinen yllätys opiskelijoiden aktiivisuudesta, mutta myös se, että kaikki eivät ole kiinnostuneita vapaaehtoistoiminnasta. Ainoastaan yksi palautteen antaja koki opiskelijoiden ottavan huonosti kontaktia. Vastauksissa mainittiin myös järjestöjen keskinäinen verkostoituminen tapahtuman lisääntienä. Osa järjestöistä koki tapahtuman hyvänä mahdollisuutena opiskelijoiden rekrytoimiseksi mukaan, mutta osan mielestä tapahtuma toimi enemmänkin yleisenä järjestön tunnettavuutta lisäävänä tapahtumana.

*... opiskelijan tietoisuus järjestön toiminnoista madaltaa ja helpottaa tarttumisen kynnystä vapaaehtoistyöhön.*

Muutama järjestö koki, että nuoret opiskelijat eivät ole vapaaehtoistoiminnasta kiinnostunut ryhmä. Valtaosa palautteesta oli kuitenkin positiivista ja tilaisuus koettiin hyödylliseksi rekrytoinnin näkökulmasta. Järjestöt kokevat tämänkaltaisen yhteistyön opiskelijoiden kanssa mielekkääksi ja vastauksista käy ilmi halu saada opiskelijoita mukaan vapaaehtoistoimintaan. Yhteistyö koetaan molempia osapuolia hyödyttäväksi ja palvelevaksi. Kaikki järjestöt olivat kiinnostuneita osallistumaan vastaavanlaiseen tapahtumaan uudelleen.

Palautteista nousi esille joitain kehittämis ehdotuksia tulevaisuutta ajatellen. Jotkut pitivät päivää liian pitkänä. Lounastauon jälkeinen aika oli hyvin hiljaista esittelypisteisiin tutustumisen osalta, mikä johtui opetukseen integroidun toiminnan sijoittumisesta aamupäivälle. Ilta päivällä tapahtumaan osallistuneet opiskelijat olivat aivoriihi-työskentelyssä muiden opiskelijoiden ollessa oppitunneilla. Infokirjeessä olimme korostaneet järjestöille kohderyhmän kiinnostuksen kohteita eli kehoittaneet järjestöjä tuomaan esille opiskelijaharjoitteluihin ja opinnäytetyön aiheisiin liittyviä mahdollisuuksia. Ajatuksemme oli, että jokainen järjestö vastaa



itse toimintansa tarkoituksenmukaisesta esittelystä. Eräässä palautteessa olisi kuitenkin toivottu koko tapahtuman luonteen tarkempaa sitomista tämänkaltaisten aiheiden ympärille.

### 6.3 Palaute aivoriihi -työskentelystä

Avoin palaute aivoriihestä kerättiin työskentelyn päätteeksi. Työskentelytapana aivoriihi koettiin toimivana keskustelun herättäjänä. Fläpille kootut teemat ja apukysymykset pitivät keskustelun aiheessa ja auttoivat asian käsittelyssä. Työskentelytavan voidaan palautteiden valossa katsoa olleen onnistunut ja se innosti myös järjestöjä jatkamaan näiden asioiden pohtimista. Ryhmätyöskentely mahdollisti opiskelijoiden ja järjestökentän ihmisten välisen aidon vuorovaikutuksen luoden tilan osallisuuden syntymiselle.

*Tieto yhteistyön mahdollisuuksista lisääntyi huomattavasti. Vien omaan järjestöön, jossa voi käynnistää sisäisen aivoriihen.*

Järjestöjen antamasta palautteesta (liite 5) nousi esille, kuinka tärkeää on saada opiskelijoiden näkökantaa esiin ja vaihtaa ajatuksia opiskelijoiden sekä järjestöjen edustajien kesken.

*Mielenkiintoista ”asian” pallottelua ja näkökulmien vaihtoa.*

Opiskelijat kommentoivat (liite 6) aivoriihi-työskentelyä mielenkiintoiseksi ja miellyttäväksi toimintatavaksi. Suurin osa koki työskentelyn antoisaksi. Ainoastaan yksi opiskelija ei kokenut työskentelyn antaneen mitään uutta. Oma kokemuksemme työtavasta jäi positiiviseksi ja koimme ryhmätilanteen olleen rento ja avoimen keskustelun mahdollistava. Meidän nähdäksemme konkreettista kohtaamista tapahtui ja ilman aivoriihi-työskentelyä päivä olisi jäänyt paljon pinnalliseksi. Pelkkä esittelyiden ja luennon seuraaminen ei olisi tuonut vapaaehtois-toimintaa osaksi opiskelijoiden kokemusmaailmaa samalla tavalla, kuin mikä osallistavalla ryhmätoiminnalla saavutettiin.

*Hyvä keino opiskelijoiden ja järjestöjen kohtaamiseen.*

Osa opiskelijoista oli kommentoinut aivoriihessä kerättyyn palautteeseen kokoteemapäivää. Päivä toi opiskelijoiden tietoon uusia järjestöjä ja syvensi tietoa vapaaehtoistoiminnasta. Opiskelijat kokivat päivän hyödylliseksi kokonaisuudeksi, joka antoi paljon uutta tietoa.

*Hyvä päivä, löysin järjestön jonka toimintaan aion osallistua opiskelun ohessa.*

Matalan kynnyksen kohtaaminen toteutui päivässä. Joillain opiskelijoilla päivä herätti aidon kiinnostuksen ryhtyä vapaaehtoistoimintaan.

## 7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI JA POHDINTA

Lopuksi keskitymme arvioimaan opinnäytetyön tavoitteiden toteutumista ja teemapäivää toimintamallina. Pohdinnassa palaamme sosiaalipedagogiseen lähestymistapaan ja vapaaehtoistoiminnan asemaan kansalaisyhteiskunnassa.

### 7.1 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Opinnäytetyön toiminnallisena toteutuksena oli Järjestö kohtaa opiskelijat - vapaaehtoistoiminnan teemapäivä. Teemapäivän tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat Lahdessa toimiviin vapaaehtoistoiminnan järjestöihin ja herättää mielenkiinto aiheeseen. Teemapäivään saatiin osallistumaan 16 eri järjestöä, jotka esittelivät toimintaansa koulun aulassa. Tarjoamalla järjestöille esittelypisteet aulasta, mahdollistimme opiskelijoiden tutustumisen paikalla olleisiin järjestöihin mielenkiintonsa mukaisesti. Toiminnan voidaan katsoa toteuttaneen tavoitteemme opiskelijoiden tutustuttamisesta järjestöihin. Opiskelijoiden palautteista kävi ilmi, että päivä tarjosi uutta tietoa järjestöistä ja niiden toiminnasta. Päivä koettiin mielenkiintoiseksi ja ajatuksia herättäväksi jopa siinä määrin, että muutama opiskelija ilmoitti aikovansa tulevaisuudessa osallistua esiteltyyn vapaaehtoistoimintaan.

Tavoitteena oli saada kokemusta uudesta Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välisestä yhteistoiminnan mallista teemapäivän muodossa. Teemapäivän järjestäminen osana opinnäytetyöprosessiamme mahdollisti tämänkaltaisen yhteistoiminnan kokeilun järjestöjen ja Lahden ammattikorkeakoulun välillä. Opinnäytetyömme arviointineen tarkastelee kokemusta tämänkaltaisesta yhteistyöstä ja ottaa kantaa myös sen jatkohyödynnettävyyteen. Opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamisen ja toteutuksen onnistumisen kannalta merkittävässä asemassa oli järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö. Haasteensa yhteistyöhön toi järjestöjen vaihtuva henkilöstö sekä vaikeus saada asioita vahvistettua.

## 7.2 Teemapäivä toimintamallina; edut, puutteet ja jatkohyödynnettävyys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli edistää Lahden ammattikorkeakoulun ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä. Toimintatapana teemapäivän järjestäminen sopi tähän tarkoitukseen, koska osapuolet tuotiin konkreettisesti yhteen, mikä mahdollisti molemminpuolisen ajatusten- ja tiedonvaihdon. Toiminnallisen työskentelyn avulla pystyimme myös keräämään autenttista tietoa yhteistyön tämänhetkisestä tilasta. Opiskeluihin integroitu ja laitokselle tuotu teemapäivä soveltuu hyvin nuorten tavoittamiseen kun halutaan vaikuttaa yhtäaikaisesti suureen kohderyhmään. Teemapäivää pystyy hyödyntämään osana aihepiiriin kuuluvien kurssien opetussisältöä. Päivään osallistuneiden järjestöjen määrä koettiin sopivaksi eikä niiden lukumäärää ole syytä lisätä, jotta tilaisuuden rennon kohtaamisen ilmapiiri säilyisi. Ennemminkin voisi kiinnittää huomiota tarkempaan kohderyhmää palvelevien järjestöjen valintaan.

Mikäli samankaltainen teemapäivä järjestetään uudelleen, pienryhmätyöskentely ja asiantuntijaluento ovat erityisesti säilyttämisen arvoisia. Pienryhmätyöskentelyllä saavutettiin aitoa kohtaamista ja asiantuntijaluento toi uskottavuutta. Koulu-ympäristön puutteena on järjestöjen näkökulmasta opetustoiminta, joka sitoo opiskelijoita suurimman osan ajasta. Tästä syystä oppituntien aikana esittelypis-teille ei riittänyt kävijöitä. Jatkossa samankaltaista toimintaa suunniteltaessa tämä tulee huomioida päivän rakenteessa. Palautteista nousi esille ideoita tulevaa varten, muun muassa elävää kirjastoa ja galleriakävelyä ehdotettiin teemapäivään soveltuvina toimintatapoina. Itse ajatteleamme, että jatkossa olisi hyvä kehittää toimintaa joka tuo vielä selkeämmin esille harjoittelu- ja opinnäytetyömahdollisuudet.

Teemapäivä osoittautui hyväksi tavaksi edistää laitoksen ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Tapahtuma olisi mielekästä järjestää esimerkiksi joka toinen tai joka kolmas vuosi, jolloin opiskelijat ehtisivät vaihtua tapahtumien välillä. Tapahtuma ei voi kuitenkaan vastata yksinään ammattikorkeakoulun ja kolmannen sektorin välisestä yhteistyöstä, vaan pikemminkin se sopisi täydentämään laajempaa yhteistyötä. Tapahtuma toimii konkreettisena yhteentuojana ja mahdollistaa ajankoh- taisen tiedon ja ajatusten vaihdon eri osapuolten välillä. Mikäli vapaaehtoisoi-

minnan roolia opinnoissa halutaan lisätä, on tämänkaltaiselle toiminnalle tarve, sillä lähelle tuominen ja konkreettisen alkusysäyksen antaminen edistää opiskelijoiden osallistumista.

### 7.3 Loppupohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli edistää Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välistä yhteistyötä ja innostaa opiskelijoita hakeutumaan vapaaehtoistoiminnan pariin. Vuosi 2011 oli Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuosi, mikä teki opinnäytetyömme aiheesta ajankohtaisen. Myös kolmannen sektorin kasvanut asema hyvinvointipalveluiden tuottajana nostaa vapaaehtoistoiminnan merkittävyyttä tämän päivän yhteiskunnassa. Vapaaehtoistoiminta tavoittaa laajasti eri ikäryhmiä, mutta toiminnan jatkuvuuden kannalta tulee turvata erityisesti nuorten aikuisten mukaan saanti. Tutkimusten mukaan (Pessi & Saari 2008, 230–233) nuoret ovat vapaaehtoistoiminnasta kiinnostunut ryhmä, mutta nykyajan laaja viriketarjonta edellyttää järjestöiltä aktiivista otetta nuorten tietoisuuteen pääsemisessä. Opinnäytetyömme toteutuksella pyrimme osaltamme edistämään nuorten aikuisten tietoisuutta vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista ja innostamaan mukaan toimintaan. Opiskeluun integroitu järjestökenttään perehtyminen on luonteva tapa tavoittaa nuoria laajamittaisesti ja mahdollistaa tiedon siirtyminen osapuolten välillä.

Koulutyöskentelyyn yhdistetyssä toiminnassa on aina mukana pakollisuuden elementti. Vapaaehtoistoiminta ja pakollinen osallistuminen ovat jo termeinä ristiriidassa keskenään. Tämän vuoksi on syytä pohtia onko tapahtuma, johon opiskelija on velvoitettu osallistumaan, soveltuva innostamaan vapaaehtoisuuteen. Ihanteellista olisi, mikäli kaikki tapahtumaan osallistuvat opiskelijat olisivat mukana oman kiinnostuksensa ja valintansa perusteella. Kuitenkin tutkimuksissa on havaittu, että vaikka vapaaehtoistoimintaan mukaan lähtemisen syyt olisivat itsekäitä, voi henkilölle toiminnan myötä kehittyä aitoja altruistisia motiiveja (Yeung & Grönlund 2005, 170). Toimintamallissamme kaksi opiskelijaryhmää oli velvoitettu osallistumaan, jotta pystyimme takaamaan ryhmätoiminnan onnistumisen sekä riittävän määrän yleisöä esittelyille. Ilman opetuksen kautta tapahtuvaa pa-

kottamista nuoret ovat haastava kohderyhmä tavoittaa ja opiskelijoiden omista palautteistakin kävi ilmi konkreettinen alkusysäyksen tarve toimintaan liittymiseksi.

Sosiaalipedagogiset toimintatavat, innostaminen ja osallistaminen, ovat vapaaehtoistoiminnan kantavia muotoja. Sosiaalipedagogiikan keskeiset arvot kuten voimaantuminen, ihmisen näkeminen oman elämänsä subjektina, osallisuus, dialogisuus ja vastuullisuus ovat yhtenäisiä vapaaehtoistoiminnan pyrkimysten kanssa. Vapaaehtoistoiminta pyrkii julkisen sektorin rinnalla vastaamaan kansalaisten palvelun tarpeeseen ja vähentämään esimerkiksi huono-osaisuutta. Sosiaalisten ongelmien lieventämisen lisäksi kansalaisaktiivisuus ulottuu kaikille yhteiskunnan tasoille. Kansalaistoiminta tuo ihmiset yhteen luoden yhteisöllisiä voimavaroja yhteisten muutostavoitteiden saavuttamiseksi. Opinnäytetyössämme pyrimme tuomaan nuorille opiskelijoille tietoa tällaisesta kansalaisyhteiskunnan ideologiasta ja nostamaan osallisuuden, auttamisen ja yhteisvastuullisuuden arvoja esille. Vapaaehtoistoiminta antaa paljon tekijälleen ja näitä henkilökohtaisia hyötyjä toimme opiskelijoiden tietoisuuteen. Teemapäivässä tavoittelimme tiedon välityksen lisäksi konkreettista osallisuutta yhteistoiminnan avulla. Yleisen arvokeskustelun lisäksi halusimme myös tuoda opiskelijoille ja järjestöjen edustajille esiin keskinäisen yhteistyön hyödyt osapuolille. Vapaaehtoistoiminnan, toiminnallisen opinnäytetyömme ja tietoperustamme yhteenkokoavina teemoina ovat liikkeelle saattaminen, liikkeelle lähteminen ja toiminnan kautta vaikuttaminen. Sosiaalialalle ominainen ihanneyhteiskunnan tavoittelu on saavutettavissa vain yhteistoiminnan avulla.

## LÄHTEET

Eriksson, P. & Ropo, A. 2001. Hyvinvointipalvelut, liiketoiminta ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 41–54.

Eskola, A. 2001. Vapaaehtoistyössä oppimisen sosiaalipsykologiaa. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 201–214.

Euroopan komissio. 2011. Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuosi 2011 [viitattu 5.9.2011]. Saatavissa: [http://ec.europa.eu/news/employment/110106\\_fi.htm](http://ec.europa.eu/news/employment/110106_fi.htm)

Harju, A. 2003. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansanvalistusseura.

Harju, A. 2011. Kansalaisyhteiskunnan olemus ja merkitys. Luento Päijät-Hämeen sosiaalipoliittisessa foorumissa 5.5.2011.

Helander, V. 1998. Kolmas sektori. Gaudeamus.

Kornbeck, J. & Rosendal Jensen, N. 2009. The diversity of social pedagogy in Europe. Studies in comparative social pedagogies and international social work and social policy. Vol VII. Bremen: Europäischer Hochschul verlag.

Koskiahho, B. 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 15–40.

Kouvo, A. 2011. Järjestöt sateentekijöinä. Suomalainen järjestöaktiivisuus luottamuksen lähteenä. Teoksessa Pessi, A.B. & Saari, J. (toim.) Hyvien ihmisten maa. Auttaminen kilpailukyky-yhteiskunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A tutkimuksia 31. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 211–228.

Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.

Kurki, L. 2001. Kasvaminen palvelutehtävään –sosiaalipedagoginen katse vapaaehtoistyöhön. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 67–92.

Laasanen, J. 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Raportteja 70. Helsingin yliopisto: Ruralia-Instituutti [viitattu 7.9.11]. Saatavissa: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja70.pdf>

Lehtinen, S-T. 1997. Vapaaehtoistoiminta –kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Omaehtoisen kehityksen julkaisuja sarja B. Vapaaehtoistoiminta 1/97. Helsinki: Kansalaisareena ry.

Möttönen, S. & Niemelä, J. 2005. Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. Jyväskylä: PS-Kustannus.

National Report Finland. 2010. Volunteering in the European Union. Educational, Audiovisual & Culture Executive Agency (EAC-EA). Directorate General Education and Culture (DG EAC). GHK [viitattu 7.9.11]. Saatavissa: <http://europa.eu/volunteering/fi/press-media/resources/212/32>

Nieminen, J. 2001. Ylös, ulos ja kentälle –kokemuksia vapaaehtoistoiminnan kurssin ohjaamisesta yliopistossa. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 179–190.

Pessi, A. B. & Oravasaari, T. 2011. Suomalaisen altruismin tyypit. Auttamisen kolme muotokuvaa. Teoksessa Pessi, A. B. & Saari, J. (toim.) Hyvien ihmisten maa. Auttaminen kilpailukyky-yhteiskunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A tutkimuksia 31. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 71–90.

Pessi, A. B. & Saari, J. 2008. Hyvä tahto. Auttamisen asenteet ja rakenteet Suo-



messa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

Pihlaja, R. 2010. Kolmas sektori maaseutukunnissa. [Viitattu 11.8.2011]. Julkaisuja 19. Helsinki: Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti. Saatavissa: <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Julkaisuja19a.pdf>

Ranne, K. 2002. Sosiaalipedagogiikan ydintä etsimässä. Sosiaalipedagogiikka suomalaisten ja ruotsalaisten asiantuntijahaastattelujen sekä dokumenttien valossa. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja c, osa 189. Turku: Turun yliopisto.

Ruohonen, M. 2003. Järjestöt vapaaehtoistoiminnan areenoina ja mahdollistajina. Teoksessa Niemelä, J. & Dufva, V. (toim.) Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhannella. Jyväskylä: PS-kustannus, 40–55.

Study on volunteering in the European Union. 2010. Educational, Audiovisual & Culture Executive Agency (EAC-EA). Directorate General Education and Culture (DG EAC). GHK [viitattu 7.9.11]. Saatavissa: <http://europa.eu/volunteering/fi/press-media/resources/212/32>

Särkelä, R. 2011. Sosiaali- ja terveysjärjestöt kilpailukyky-yhteiskunnassa. Teoksessa Pessi, A. B. & Saari, J. (toim.) Hyvien ihmisten maa. Auttaminen kilpailukyky-yhteiskunnassa. Helsinki: Diakonia ammattikorkeakoulu, 279–309.

Uusikylä, K. 2001. Kaveriksi, tukijaksi, kykyjen kättilöksi –kasvatusala kutsuu vapaaehtoisia. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 111–120.

Vertio, H. 2003. Järjestöt asiantuntijoina. Teoksessa Niemelä, J. & Dufva, V. (toim.) Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhannella. Jyväskylä: PS-kustannus, 56–63.

Väisänen, R. 1999. Sosiaalipedagogisen työn paikka modernin ja postmodernin yhteiskunnan jännitteessä. Teoksessa Mönkkönen, K., Nurro, M. & Väisänen, R. Sosiaalipedagogiikan käytännön sovelluksia. Opetusjulkaisu 4/1999. Kuopio:

Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus, 9–20.

Yeung, A. B. 1999. Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

Yeung, A.B. 2005. Vapaaehtoistoiminnan timantti. Miten mallintaa motivaatiota? Teoksessa Nylund, M. & Yeung A. B. (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 104–125.

Yeung, A.B. & Grönlund, H. 2005. Nuorten aikuisten arvot, asenteet ja osallisuus. Teoksessa Nylund, M. & Yeung A. B. (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 167–191.

## LIITTEET

Liite 1 Tiedote järjestöille

Liite 2 Mainos teemapäivästä

Liite 3 Palautekyselykaavake

Liite 4 Vastaukset palautekyselyyn

Liite 5 Järjestöjen palaute Aivorihi-työskentelystä

Liite 6 Opiskelijoiden palaute Aivorihi-työskentelystä

## LIITE 1

# Tervetuloa osallistumaan Järjestö kohtaa opiskelijat – vapaaehtoistoiminnan teemapäivään!

Teemapäivä järjestetään 9.11.2011 Hoitajankadulla, Lahden Ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan laitoksen tiloissa. Järjestöjä pyydetään saapumaan klo 9 lähtien pysyttämään esittelypisteitään. Päivän ohjelma käynnistyy klo 10 ja jatkuu klo 15 asti.

Teemapäivän kohderyhmänä ovat kaikki sosiaali- ja terveysalan opiskelijat, joita odotetaan olevan läsnä useampi sata. Teemapäivä on erityisesti kohdennettu kahdelle opiskelijaryhmälle, jotka osallistuvat päivän aloitukseen, aivoriihi-työskentelyyn ja puheenvuorojen kuulemiseen osana opintojaan. Päivän ohjelmasta on tiedotettu myös muille opiskelijoille ja he osallistuvat siihen oman mielenkiintonsa mukaisesti. Järjestöjen esittelypisteet on sijoitettu rakennuksen aulaan, mikä takaa mahdollisimman suuren näkyvyyden päivän aikana.

### Päivän ohjelma

klo 9:00	osallistuvat järjestöt saapuvat, esittelypisteiden pystytys
klo 10:00	päivän aloitus yläkerran luentosalissa
	järjestöt esittäytyvät lyhyesti
	opettajan puheenvuoro vapaaehtoistoiminnasta osana opintoja
	opiskelijan puheenvuoro, kokemuksia vapaaehtoistoiminnasta
	Esittelypisteisiin tutustumista
klo 11:45	opiskelijoiden lounastauko
klo 12:30	järjestöt ja opiskelijat kohtaavat, aivoriihi-työskentely
	Esittelypisteisiin tutustumista
klo 14:15	puheenvuoro vapaaehtoistoiminnan merkityksestä, Risto Kajaste SPR
klo 15:00	päivä päättyy

### Esittelypisteet

Järjestöjen esittelypisteet on sijoitettu rakennuksen aulaan. Jokaiselle järjestölle on varattu oma nimetty paikka. Pöydät ovat valmiina. Mikäli haluatte käyttöönnne sermin tai esitetelineen, ilmoittakaa siitä meille sähköpostitse. Esitetelineitä on tarjolla rajoitettu määrä.

### Osallistuminen

On osallistujien itsensä päätettävissä, kenet lähettää edustamaan järjestöään. Toivomme tervetulleeksi niin järjestöjen viralliset edustajat kuin vapaaehtoisena toimivat henkilöt. Päivän ohjelma vaatii järjestöjen edustajien irrottautumista esittelypisteistään, joten vain yhden edustajan voimin saapuvia pyydetään ilmoittamaan tästä etukäteen, jotta voimme huomioida sen ohjelman suunnittelussa. Toivomme, että edustajia olisi ainakin kaksi, jotta ohjelmaan osallistuminen mahdollistuisi.

### Esittelyssä huomioitavaa

Pyydämme, että huomioitte esittelypisteidenne materiaalisissa teemapäivän kohderyhmän, nuoret aikuiset, tulevat sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset. Esiteltävän toiminnan on hyvä olla luonteeltaan sellaista, johon opiskelija voi lähteä mukaan. Erityisen toivottavaa on tuoda esille mahdollisia projekteja tai hankkeita, joihin kaivataan opiskelijoiden osallistumista. Myös mahdolliset opinnäytetyön aiheet kiinnostavat opiskelijoita. Pyydämme, että ette käytä teemapäivää varainhankintaan.

### Päivän aloitus

Päivä aloitetaan virallisesti klo 10 yläkerran luentosalissa. Järjestöt saavat esitellä itsensä lyhyesti, eli ketä ovat ja minkälaista toimintaa ylläpitävät.

### Aivoriihi-työskentely

kts. LIITE. Pyydämme ilmoittamaan sähköpostitse, pystyttekö osallistumaan työskentelyyn. Työskentely toteutetaan liikuntasalissa.

### Muita käytännön asioita

Parkkipaikat: Suosittelemme että käytätte mahdollisuuksienne mukaan julkista liikennettä tai kimpapakyytejä. Pystymme varaamaan rajallisen määrän parkkipaikkoja laitoksen pihasta, joten ilmoittakaa sähköpostitse, mikäli tarvitsette ruudun.

Ruokailu: Laitoksellamme on kahvila/ruokailu mahdollisuus Koo-kuppila Kanttiinissa. Lounasta on saatavilla klo 11- 13 välisenä aikana. Hinnasto liitteenä. Käytössänne on myös opiskelijoiden keittiö, jossa käytössänne on jääkaappi ja mahdollisuus lämmittää ruokaa.

Tavaroiden säilytys: Olemme varanneet käyttöömmme tyhjiä luokkatiloja, joissa on mahdollista säilyttää päällysvaatteita, tavaroita yms.

***Pyydämme, että vahvistatte vielä tulonne sähköpostilla ja ilmoitatte samalla mahdollisista toiveistanne tai estymisestä osallistua teemapäivän ohjelmaan. vahvistukset osoitteseen [emma.erkamo@lpt.fi](mailto:emma.erkamo@lpt.fi)***

Ystävällisin terveisin,

Emma Erkamo ja Suvi Mero

## AIVORIIHI

Teemapäivän toiminnallisena osuutena käytämme järjestöjen ja opiskelijoiden ryhmätyönä toteutettavaa aivoriieä. Aivoriiehällä tavoittelemme kohtaamista ja osallisuutta konkreettisen yhdessä tekemisen kautta. Aivoriihi toimii tiedon tuottajana ja siirtäjänä järjestöjen ja opiskelijoiden välillä. Työskentelyn tuloksena saamme myös käyttöömmme kirjalliset tuotokset, joita voimme käyttää opinnäytetyön arvioinnissa ja toimintaehdotusten tukena. Aivoriiehen osallistuu jokaisesta järjestöstä edustaja mahdollisuuksien mukaan sekä yksi opiskelijaryhmä. Heidät jaetaan viiteen ryhmään niin, että jokaisessa ryhmässä on kaksi järjestöjen edustajaa. Jokaiselle ryhmälle annetaan teema, jonka nykytilaa ja kehittämisehdotuksia heidän tulee pohtia. Ryhmiä pyydetään kirjaamaan tuotos. Ryhmien teemat ovat:

- Nuoret vapaaehtoistyöntekijöinä- Mikä on järjestöjen tilanne nyt? Mitä pitää tehdä, jotta järjestöihin saadaan enemmän nuoria vapaaehtoistyöntekijöitä? Tarvitaanko nuoria vapaaehtoistyöntekijöitä?
- Lahden ammattikorkeakoulun ja järjestöjen välinen yhteistyö- Onko yhteistyötä? Miksi on/miksi ei? Millaista yhteistyötä voisi olla? Tarvitaanko sitä?
- Vapaaehtoistyö osana opintoja sosiaalialalla- Tehdäänkö sitä ja kokemuksia? Millaista voisi olla? Mitä vaatii ja antaa järjestöille/opiskelijoille? Onko tarvetta suorittaa opintoja kyseisellä tavalla?
- Esteet vapaaehtoistyön tekemiselle- Mikä estää? Miten ylittää esteet? Tarvitseeko kaikkien osallistua?
- Vapaaehtoisjärjestöjen tunnettavuus ja tiedottaminen- Järjestöjen tunnettavuus nuorille? Mielikuvat vastaan tieto? Miten järjestöt voivat tuoda itsensä nuorten tietoon? Miten järjestöt ja nuoret kohtaisivat paremmin?

Kirjalliset tuotokset puretaan päivän lopullisesta rungosta riippuen joko aivoriiehen lopuksi osallistuneiden kesken tai jaetaan yhteisessä päivän lopetuksessa.

## HINNASTO

LOUNAS	HINTA (€)
Henkilökunta	5,40
AMK-opiskelijat	2,50
Maksavat opiskelijat	5,30
Ulkopuoliset asiakkaat	6,60
HERKKULOUNAS	
Henkilökunta	7,00
AMK-opiskelijat	4,75
Maksavat opiskelijat	6,50
Ulkopuoliset asiakkaat	8,80
KEVYTLOUNAS	
Henkilökunta, maksavat opiskelijat	4,00
AMK-opiskelijat	2,00
Ulkopuoliset asiakkaat	5,00

Lounas ja herkkulounas sisältävät pääruoan lisäksi salaatti- ja leipäpöydän levitteineen, ruokajuoman ja jälkiruoan.

Kevytlounas sisältää pääruoan lisäksi salaatti- ja leipäpöydän levitteineen ja ruokajuoman. Jälkiruoka ei sisälly kevytlounaaseen. Jälkiruoka on mahdollista ostaa erikseen (1,30 e).

Muihin kuin amk-lounaan hintoihin kuuluu lisäksi kahvi tai tee

## **Järjestö kohtaa opiskelijat– vapaaehtoistoiminnan teemapäivä 9.11.2011**

Tule kuulemaan mahdollisuuksistasi  
osallistua ja suorittaa opintojasi  
vapaaehtoistoiminnan parissa!

Sosiaali- ja terveysalan järjestöt esittelevät  
vapaaehtoistointaansa aulassa kello 10-15

- Päivän aloitus kello 10 luentosalissa Y2\_08  
Järjestöt esittäytyvät, opiskelijan kokemuksia,  
opettajan puheenvuoro opintojen suorittamisesta
- Risto Kajasteen (SPR) luento vapaaehtoistoiminnas-  
ta kello 14.15-15 luentosalissa Y2\_08



### LIITE 3

#### JÄRJESTÖ KOHTAA OPISKELIJAT- VAPAAEHTOISTOIMINNAN TEEMAPÄIVÄ 9.11.2011 PALAUTEKYSELY

1. Oliko saamanne tiedotus päivästä riittävää? Mikäli ei, mitä olisitte kaivannut lisää?

---

---

---

2. Toimivatko käytännön järjestelyt päivän aikana (esim. fyysiset puitteet, aikataulu)? Miten edellä mainittuja olisi voinut parantaa?

---

---

---

3. Mahdollistiko päivä kontaktin saannin opiskelijoihin?

---

---

---

4. Koitteko tilaisuuden sopivaksi vapaaehtoistoimijoiden rekrytoinnille?

---

---

---

5. Tämän kokemuksen myötä koetteko opiskelijat mielekkääksi kohderyhmäksi järjestönne toimintaa ajatellen?

---

---

---

---

6. Olisitteko valmis osallistumaan samankaltaiseen tapahtumaan uudelleen? Miten kehittäisitte sitä jatkossa?

---

---

---

---

Halutessanne voitte kirjoittaa lisää/muuta palautetta kääntöpuolelle.

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

#### LIITE 4

### JÄRJESTÖ KOHTAA OPISKELIJAT- VAPAAEHTOISTOIMINNAN TEEMAPÄIVÄ 9.11.2011 PALAUTEKYSELY

1. Oliko saamanne tiedotus päivästä riittävää? Mikäli ei, mitä olisitte kaivannut lisää?
  - Sähköposti toimi hyvin.
  - Oli oikein riittävää.
  - Tiedotus oli riittävä.
  - Kyllä, oli riittävää.
  - Olin tietoinen tilaisuuden luonteesta.
  - Kyllä.
  - Oli riittävää.
  - Tiedotus oli hyvää ja sitä oli riittävästi.
  - Oli riittävää.
  - Tietoa tuli, myös kysymyksiin vastattiin. Ehkä yht. ottoa vielä varhaisemmassa vaiheessa kaivattiin. Mutta missä muut, monet vapaaehtoisjärjestöt...?
  - Tiedotus oli hyvää ja piti hyvin ajan tasalla.
  - Kyllä oli. Kiitos järjestäjille.
  - Yhteydenpito ja tiedonhankinta myös kiinni itsestä. Oli riittävää.
2. Toimivatko käytännön järjestelyt päivän aikana (esim. fyysiset puitteet, aikataulu)? Miten edellä mainittuja olisi voinut parantaa?
  - Toistaiseksi hyvin. Parkkipaikka-asia erittäin hyvä.
  - Käytännön järjestelyt toimivat mainiosti; autopaikkojen järjestäminen oli ekstrahienoa.
  - Järjestelyt toimivat hyvin. Varatut parkkipaikat oli hyvä juttu! Informaatiota päivän kulusta oli riittävästi.
  - Kaikki toimi hyvin.
  - En nyt keksi parannettavaa.
  - 1. kerraksi oikein hyvin.
  - Paremmat istuimet liikuntasalin aivoriihessä.
  - Käytännön järjestelyt onnistui mainiosti, hieman olisi aikataulusta tarvinnut ja toimintatiloista tarkempaa infoa esim. päättymisajat.
  - Ok.
  - Järjestely toimi. Yhdistykset huomioitiin.
  - Hyvin toimi - jopa parkkipaikat ☺
  - Hyvin toimivat. Harmi, että pääsykoe oli samaan aikaan.
  - Järjestelyt toimivia. Info sopivaa ja riittävää.
3. Mahdollistiko päivä kontaktin saannin opiskelijoihin?
  - Opiskelijat olivat kiinnostuneita.
  - Kyllä. Enemmänkin olisi voinut käydä.
  - Niihin opiskelijoihin jotka ovat kiinnostuneita edustamastani alasta. Kaikki eivät ole.
  - Kyllä, lisää tällaisia.

- Kyllä ja avasi näkemyksiä ja saatiin toimintaohjeita miten tästä edetään.
  - Kyllä.
  - Kyllä.
  - Kyllä mainiosti.
  - Olimme päivällä vain lyhyen ajan, mutta positiivinen yllätys oli opiskelijoiden aktiivisuus.
  - Opiskelijat ottivat huonosti kontaktia. Ei syntynyt keskustelua.
  - Hyvin! Ja myös toisiin järjestöihin, mikä hyvä lisäplussa.
  - Kyllä, oikein hyvin.
  - Kyllä kontaktejakin syntyi.
4. Koitteko tilaisuuden sopivaksi vapaaehtoistoimijoiden rekrytoinnille?
- Osittain. Nuoret eivät valitettavasti ole kiinnostuneita.
  - Ihan ok. Ehkä enemmän koki tilaisuuden kuitenkin yleisenä järjestön tunnettavuutta lisäävänä tilaisuutena.
  - Monet opiskelijat sanoivat ettei ole aikaa vapaaehtoistyöhön ja osa oli ”kiinnostunut” yhdistyksestä/tilaisuudesta vain sen vuoksi että oli tehtävä opiskeluihin liittyen. Muutama oli oikeasti kiinnostunut. Nuorten vapaaehtoisten rekrytoimiseksi tilaisuus on ok, jos heitä vain kiinnostaisi vapaaehtoistyö ikäihmisten parissa.
  - Kyllä, opiskelijan tietoisuus järjestön toiminnoista madaltaa ja helpottaa tarttumisen kynnystä vapaaehtoistyöhön.
  - Kyllä.
  - Kyllä.
  - En. Tilaisuuden oma arvio oli että opiskelijat ja yhteistyökumppanit saavat tietoa järjestön toimintamahdollisuuksista.
  - Erittäin positiivinen kokemus.
  - Kyllä.
  - Tilanne mahdollisti kontaktin.
  - Hyvä tapa.
  - Kyllä, omassa toiminnassa löytyi kehittämiskohteita.
  - Ehkä rekrytointi oli vain ajatuksen tasolla, keskusteluja syntyi.
5. Tämän kokemuksen myötä koetteko opiskelijat mielekkääksi kohderyhmäksi järjestönne toimintaa ajatellen?
- Aika näyttää.
  - Kyllä.
  - Opiskelijat ovat aina kaikilla tavoin tervetulleita mukaan yhdistyksen toimintaan.
  - Kyllä, ehdottomasti.
  - Järjestömme koulutus täydentää oppilaitoksen koulutusta ja tiedot käytävissä työelämässä.
  - Kyllä.
  - Kyllä, yhteistyötä on jo aikaisemmilta ajoilta.
  - Opiskelijoiden saaminen järjestötyöhön opintojen alkuvaiheessa olisi tärkeää jolloin opiskelija toimisi koko opintojen ajan järjestökentällä. Tällöin järjestön panos opiskelijalle olisi suurempi.
  - Oikein myönteinen. Tärkeää myös järjestöjen verkostoitumiselle.
  - Opiskelijat hyvä kohderyhmä.

- Kyllä, näin toki olen ajatellut jo aiemminkin.
- Kyllä, toki ajatus oli jo aiemmin myönteinen.
- Suunnitelmat ja opiskelijoiden käyttö avautuivat.

6. Olisitteko valmis osallistumaan samankaltaiseen tapahtumaan uudelleen? Miten kehittäisitte sitä jatkossa?

- Kiinnostusta oli. Ehkä entisenlainen kaupunkitapahtuma olisi paikallaan.
- Kyllä. Ehkä voisi laajentaa koskemaan järjestötoimintaa yleensä. Millainen järjestö on harjoittelu/opiskelupaikkana, työnä. Opinnäytetöiden aiheiden esittelyä yms.
- Mahdollisesti, aina on hyvä olla näkyvillä. Lyhyempi aika voisi olla riittävä esim 10-13.00. Opiskelijoita voisi vielä enemmän motivoida tutustumaan eri toimijoihin. Nyt oli paljon ”hiljaisia” hetkiä, jolloin ei ollut opiskelijoita.
- Kyllä.
- Kyllä. Motivoikaa opiskelijoita ennen tilaisuutta useampiin kohtaamisiin olisi ollut mahdollisuus.
- Kyllä. Yhdistyksen tehokkaampaa oman järjestön kamppanjointia!
- Kyllä.
- Osallistumme mielellään ja ainoa selkeästi esille noussut ajatus oli se että iltapäivästä oli aulassa todella hiljaista joten päivän pituus olisi kehittämisen alla.
- Voisi olla jokavuotinen tapahtuma.
- Olemme kiinnostuneita ja valmiita osallistumaan uusiin tapahtumiin.
- Kyllä vain. Mukaan voisi ottaa elävän kirjaston elementtejä myös vaikka kirjoja voisi lainata ja kirjoina voisi olla myös järjestöjen asiakkaita.
- Ehdottomasti.
- Kyllä. Tiedotus tapahtumasta yleisölle? Useita tutustumismahdollisuuksia vuoden varrelle.

Halutessanne voitte kirjoittaa lisää/muuta palautetta kääntöpuolelle.

- Tsemppiä lopputyön vääntöön! Olette ihanan innostuneita toimijoita jatkakaa samaa asennetta myös tulevaisuudessa työelämässä...

KIITOS VASTAUKSESTANNE!

## LIITE 5

### Järjestöjen palaute Aivorihi-työskentelystä:

- Kivan pontevaa.
- Hyvä tapa, antaa kohtaamista, uusia ideoita!
- Tilaisuus oli hyvä. Lisää tämäntapaisia järjestö-koulu tapahtumia.
- Työskentelytapa kiva... Kiva kuunnella opiskelijoiden näkökantoja asioihin. Tulemme mielellämme uudelleen ☺
- Paneeli oli ok, opiskelijoilla oli pirteä/reipas ote.
- Mukava oli keskustella yhdessä asioista. Molempien (järjestö-opiskelijoiden) näkemykset tuli hyvin esille, voi ”synnyttää” jotain uutta yhteistyötä.
- Mielenkiintoista ”asian” pallottelua ja näkökulmien vaihtoa.
- Oikein tarpeellista saattaa järjestön työntekijät ja koulu (Lamk) yhteen pohtimaan asioita.
- Tällaisia yhteisiä tilanteita tarvitaan.
- Oli mielenkiintoista keskustella opiskelijoiden kanssa.
- Sain uusia ideoita esim. tiedottamisesta.
- Suorat kontaktit järjestöjen ja nuorten välillä ovat antoisia ja valaisevia. Tapahtumia lisää. Yhteistoimintaa,
- Aivorihi-työskentely toimi mielestäni aivan hyvin.
- Ryhmässä keskustelua kivasti.
- Toivottavasti saadaan yhteenvedot aivoriihiryhmistä myös järjestöille.
- Asian pohdinta oli hyvä kysymysten muodossa ja nosti hyvin esille keskeiset kysymykset vapaaehtoistyöstä, järjestöjen ja oppilaitoksen yhteistyöstä ja sen mahdollisuuksista sekä reunaehdoista. Kiitos.
- Aivorihi oli loistava toimintatapa. Hyvin suunniteltu, toteutus hyvä.
- Hyvä, että aiheet ja muutamat avainkysymykset oli annettu, niin keskustelu pysyi kasassa. Kiitos päivästä!
- Tieto yhteistyön mahdollisuuksista lisääntyi huomattavasti. Vien omaan järjestöön, jossa voi käynnistää sisäisen aivoriihen.

## LIITE 6

### Opiskelijoiden palaute

- Upea tapahtuma: kiitos ”tytöt” ja järjestöt → näin tieto leviää! Uusia järjestöjä tuli ”ilmi”. Mielenkiinto uudesta työharjoittelupaikasta heräsi! Hyvä päivä.
- Päivä ollut kiva ja saanut tutustua uusiin järjestöihin. Oma tietämys ja kiinnostus lisääntyi merkittävästi. Itseä alkoi kiinnostaa SPR:n toiminta sekä Mono. Liikuntasali paikkana kiva, mutta ääni kaikuu eikä täten ehkä paras. Oli tosi kiva tehdä työtä oikeasti ”työelämän” edustajien kanssa, jotka osallistuivat siinä missä opiskelijat☺ Siitä iso +plus jokaiselle, hyvä ja tosi hyödyllinen, matalakynnys todella toteutuu.
- Hyvä keino opiskelijoiden ja järjestöjen kohtaamiseen.
- Ryhmätyöskentely: Hyvä keino tuoda yhteisöt ja opiskelijat yhteen. Sopivan mittainen.
- Mielenkiintoinen päivä. Sain uusia näkökulmia järjestötoiminnasta. En tiennyt kaikkia järjestöjä entuudestaan, hyvä tietää lisää. Keskustelut mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäviä.
- Hyvä päivä, löysin järjestön jonka toimintaan aion osallistua opiskelun ohessa.
- Ryhmätyöskentely oli mukavaa ja silmiä avaavaa.
- Päivä oli mukava ja silmiä avaava. Se sai minut innostumaan vapaaehtoistyöstä. Kiitos tästä!
- Päivä oli mielenkiintoinen ja sain paljon uutta tietoa järjestöistä. Osasta en ollut edes kuullut ennen. Aivoriihi oli hauska tapa olla vuorovaikutuksessa järjestöjen edustajien kanssa.
- Palaute ryhmäkeskustelusta: Keskustelussa sai uusia näkökulmia omaan ajatteluun. Keskustelu toimi hyvin, vaikka aiheesta eksyttiinkin välillä. Apukysymykset ohjasivat hyvin.
- Mielekästä kuultavaa eri järjestöiltä, perusinfon lisäksi pääsi perehtymään lähemmin vapaaehtoistyöhön ja saamaan ajateltavaa ryhmässä ja yleisesti. Ripeää toimintaa, jaoteltua.
- Liikaa aikaa tutustua pisteisiin. Olisi ollut kiva kiertää liikuntasalin pisteet.
- Ryhmätyöskentely aina hedelmällistä ja avartavaa kuulla eri näkemyksiä, järjestöjen edustajien näkökulmia erityisesti. Toivottavasti teillekin hyötyä tuotoksista.
- Ryhmätehtävästä hyötyä järjestöille ja opiskelijoille. Oli mukavaa kuulla mitä mieltä järjestöt olivat yhteistyöstä. Sain paljon uutta tietoa toiminnasta, ja siitä mitä voin opiskelijana tehdä vapaaehtoistyön tekijänä.
- Mielestäni työskentelytapa oli hyvä. Keskustelua heräsi paljon ja se oli opettavaista. Jos aikaa olisi ollut enemmän olisi ollut mielenkiintoista esi-

merkiksi ”kierrättää” ryhmiä, jolloin olisi ollut mahdollisuus kuulla useampia näkemyksiä. Kiitos!

- Ryhmätyöskentely oli antoisaa. Kysymysfläpit samankaltaisia (muutamat). Antoi järjestöistä tunnettavuutta. Yhteistyö ok! Mielenkiintoisia keskusteluja. Lisää yht.työtä järjestöjen kanssa.
- Todella hyvä ryhmätilanne. Hyvää keskustelua. Järjestöjen ihmiset tiesivät paljon ja heillä oli näkemystä asioihin. He olivat myös hyvin mukana ja valmiita keskustelemaan opiskelijoiden kanssa. Lisää tätä..
- Johdattelevat kysymykset oli hyvät → ei tullut vaikeutta keskustella. Tila oli ehkä vähän huono: lattialla istuminen/kaikuminen. Hyvä kun opiskelijat/järjestöjen dustajat sekotettiin → sai erilaisia näkökulmia. Tapahtumassa oli avoin ilmapiiri mikä helpotti keskustelua → ei ollut liian jäykkää vaan rentoa.
- Työskentelyssä kohtasimme ainakin niiden kahden järjestön edustajat lähemmin, jotka työskentelivät kanssamme. Työskentely oli mukavaa, mutta en kokenut sitä mitenkään antoisaksi tai uutta tietoa luovaksi. Mutta kiitos!
- Antoisaa, mielekästä keskustelua. Ajankäyttö organisoitu hyvin.
- Ryhmätyöskentely oli mielenkiintoista ja antoisaa. Kiinnostuin vapaaehtoistyöstä ja sain uusia näkökulmia asiaan. Oli kiva keskustella järjestöjen edustajien kanssa.
- Tosi hyvä idea ja toteutus. Opiskelijana sain paljon tapahtumasta irti, eli uutta tietoa tuli paljon. Kiitos!
- Päivä oli antoisa ja erilaisten järjestöjen toiminta tuli hyvin esille. Aivoriihityöskentely toi uusia näkökulmia vapaaehtoistyöhön. Hyvä, että järjestöjä oli monia paikalla.
- Työskentelyssä plussaa, että eri järjestöistä oli ryhmässä ja he tekivät meille kysymyksiä omista näkökulmistaan. Purkutilanne oli rento ja sille oli mukavasti aikaa. Tilanteen ohjaus oli selkeää.